

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Dominika Ottomanská

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

Předpoklady komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu

Vedoucí bakalářské práce
RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.

Autor
Dominika Ottomanská

2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Předpoklady komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích dne 15. 4. 2008

Dominika Ottomanská

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce RNDr. Josefu Navrátilovi Ph.D.

OBSAH

1. Úvod	1
2. Téma a jeho souvislosti	2
2.1 Literární přehled	2
2.2 Výzkumné otázky, cíle a hypotézy	6
2.2.1 Cíle práce	6
2.2.2 Výzkumné otázky, dílčí cíle a hypotézy	6
3. Data a metody	7
3.1 Metodika	7
3.2 Databáze potenciálů a produktů	8
3.3 Postoje obyvatel	8
3.3.1 Dotazníkové šetření	8
3.3.2 Dotazovací nástroj	11
3.3.3 Zpracování výsledků	12
3.3.4 Výsledky marketingového výzkumu	14
4. Výsledky	20
4.1 Možnosti nabídky produktů	21
4.2 Postoje obyvatel České republiky ke komercializaci genocidy	22
4.2.1 Emoční složka postojů	22
4.2.2 Složka přesvědčení postojů	24
4.3 Reálná a potenciální účast na aktivitách komercializace spojených s genocidou 20. století	28
4.4 Sociální a ekonomický statut v postojích obyvatel České republiky ke komercializaci genocidy 20. století.....	29
5. Diskuse	50
6. Závěr	52
7. Summary	54
8. Seznam pramenů a použité literatury	55
9. Seznamy – tabulky, obrázky	
10. Seznam příloh a přílohy	65

1.Úvod

"Tisíce nákladních aut, vrtulníků a obrněných vozidel nasáklých radioaktivitou tak, že je nebezpečné se k nim jen přiblížit!" Takto lákají potenciální zájemce cestovní kanceláře k účasti na zájezdech do míst, které zasáhla jedna z největších katastrof 20. století, a sice výbuch černobylské jaderné elektrárny.

A to je jenom začátek! Ukrajinský Černobyl, kambodžská "vražedná pole", oblasti postižené cunami v Thajsku, či Světové obchodní centrum, kde se odehrál teroristický útok, patří nyní k nežádanějším "destinacím".

Odborníky udivuje rychlost, s níž cestovní kanceláře dokážou reagovat na "temnou" poptávku. Hned pár dnů po katastrofě cunami v Asii se ruští turisté začali dožadovat "poznávacích výletů" v této oblasti. A také se dočkali.

Thajské agentury začaly pořádat výlety po nejzničenějších oblastech a ukazovaly například márnice, v nichž se skladovala lidská těla.

Jednoznačně největším symbolem **Dark Tourismu** se ovšem stal New York a jeho Světové obchodní centrum. Než bylo postiženo prvním útokem sebevražedných atentátníků, přilákaly mrakodrapy 1,8 milionu turistů ročně. Po těchto sebevražedných útocích se počet turistů zdvojnásobil. Dnes nechybí toto místo, které připomíná tuto nešťastnou událost, v žádné nabídce cestovních kanceláří nabízejících prohlídku New Yorku. Nechybějí zde ani stánky s turistickými suvenýry (www.ihned.cz).

Dá se říci, že na počátku současného boomu **Dark Tourismu** byl slavný Spielbergův film Schindlerův seznam. Spielberg při natáčení tohoto filmu o vyhlazování Židů za druhé světové války nemohl využít původní objekty koncentračního tábora Osvětim, proto nechal postavit jeho repliku nedaleko Krakova. Po uvedení filmu do distribuce v roce 1993 se maketa Osvětimi stala prvořadou turistickou atrakcí. Po dva roky se tu pod názvem Schindler's List Tours konaly organizované prohlídky pro skupiny návštěvníků. Potom byly tyto kulisy strženy. Okruh turistů, kteří vyhledávají senzace a nechávají se nést módní vlnou „temné turistiky“, se však stále rozšiřuje (www.stoplus.cz).

Je to zvrácené? Proč stále stoupá počet zájemců o tyto senzace? Jak se obyvatelé České republiky staví k současnému boomu Dark Tourismu?

Tato bakalářská práce se pokusí zodpovědět tyto otázky a posoudit předpoklady komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu.

2. Téma a jeho souvislosti

2.1 Literární přehled

1. *Cestovní ruch*

Cestovní ruch je významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Je součástí spotřeby a způsobu života obyvatel zejména ekonomicky vyspělých zemí (Hesková a kol, 2006). Svým objemem tržeb se řadí ve světě na třetí místo za petrochemický a automobilový průmysl a rovněž rozsahem zaměstnanosti a tvorbou kvalitních pracovních příležitostí patří mezi nejvýznamnější ekonomická odvětví. (www.mmr.cz).

V současnosti se často používá i účelově-funkční vymezení *cestovního ruchu* (Hesková a kol., 2006) jako soubor činností zaměřených na uspokojení potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase za účelem odpočinku, poznání, zdraví, rozptýlení a zábavy, kulturního a sportovního využití, služebních cest a získání komplexního zážitku (Gúčík, 2000).

Jde o racionální vymezení *cestovního ruchu*, ze kterého vyplývá, že podmínkou cestovního ruchu je cestování a dočasný pobyt osob mimo místo jejich trvalého bydliště s cílem uspokojit specifické potřeby obvykle ve volném čase za účelem získání komplexních zážitků. Účastí na cestovním ruchu pak dochází k realizaci jeho ekonomických a mimoekonomických funkcí (Hesková a kol, 2006).

Cestování a cestovní ruch pomáhá vytvářet nové znalosti a pochopit bytí a identitu (Lanfant, 1995).

Zatímco *cestovní ruch* je často viděn jako vítaný zdroj ekonomického rozvoje, tradiční masový cestovní ruch je spojen s četnými negativními výsledky, tak jako zničení ekologických systémů a ztráta kulturního dědictví (Lansing a DeVries 2007).

2. *Heritage Tourism*

Poria a kol. (2001) definovali *Heritage Tourism* jako podskupinu cestovního ruchu, ve které působí jako hlavní motivace návštěva oblastí založená na místním dědictví, jehož vlastnosti pak souvisí s vnímáním vlastního dědictví návštěvníka.

Oproti tomu jiná definice *Heritage Tourismu*, říká, že tento druh cestovního ruchu je široká oblast „zvláštního“ cestování, která je založena na nostalgickém hledání minulosti a touze po získání zkušeností rozdílných zemí a kultur (Zeppel a Hall, 1992).

Kulturním hodnotám dominuje historie, dědictví a průběh vzpomínek. (Yuill, 2003). Návštěva historických a kulturních míst je dnes jednou z nejpoblárnějších aktivit cestovního ruchu (Hargrove, 2002).

3. *Dark Tourism*

Lidé jsou fascinováni smrtí a neštěstím. Dnes, početná místa, kde došlo k úmrtí či katastrofě, lákají miliony návštěvníků z celého světa. Následkem nárůstu popularity tohoto odvětví cestovního ruchu, malý počet akademiků začal studovat tento fenomén. Ve studiu této problematiky patří k ústředním pojmům: *Dark Tourism*, *Thanatourism* a *Black Spots* (Yuill, 2003).

Thanatourism může být chápán jako cestovní do oblastí, které je zcela či částečně motivované touhou po opravdovém nebo symbolickém setkání se smrtí obzvlášť, ale ne výhradně, násilnou smrtí (Seaton, 1996).

Lennon a Foley (2002) navrhli, aby předmět *Dark Tourism* byl charakterizován „smyslem v neklidu“.

„Neklid“ může být chápán jako pocit z kulturních a historických jistot zpochybněných traumatickým „protržením“ společenskou historií (LaCapra, 2001).

Cestovní ruch založený na minulých konfliktech se objevuje jako forma kulturního cestovního ruchu. Toto souvisí s místy, kde byl konflikt krutý, proto jim dává „vybojovanou“ historii a zvláštní význam. Příklady zahrnují cestovní ruch založený na otrokářství v Severní Americe a na židovském holocaustu v Evropě (Braithwaite a Lee, 2006).

Tarlow (2005) identifikoval *Dark Tourism* jako návštěvy míst, kde došlo k pozoruhodné tragické či historické smrti a kde toto pokračuje zasahováním do našich životů.

Podobně definoval *Dark Tourism* i Hawkins (2002). A sice jej definoval jako formu kulturního *Heritage Tourismu*, který zahrnuje návštěvy oblastí spojených se smrtí, katastrofou, lidskou tragédií a krutostí různého druhu. Tyto návštěvy jsou pak hlavními účely cesty.

Ve skutečnosti turistické cesty do míst, kde došlo k významné smrti, katastrofě či hrůze, se stávají průbojnou kulturní aktivitou uvnitř současné společnosti. Od návštěv kempů

v koncentračních táborech ve východní Evropě jako součásti širšího itineráře, přes rodinný piknik na bojištích v severní Francii nebo nákupu suvenýrů na památku genocidy na Ground Zero, k zírajícím školákům na mučící nástroje v londýnské hladomorně (www.dark-tourism.org.uk).

4. *Genocida a její komodifikace v CR*

Od začátku písemně zaznamenaných dějin je známo, že dominantní národy útočí na národy a skupiny méně silné, jež považují za podřadné a cizí, a vyhánějí je ze svého území (Naimark, 2006).

Genocida je promyšlené vyhlazování určité etnické, náboženské politické nebo národní skupiny (Rutter, 1996).

V Mezinárodní úmluvě o prevenci a potrestání zločinu genocidy (1948) byla genocida definována jako následné činy spáchané s úmyslem zničit částečně nebo celé národy, etnické, rasové či náboženské skupiny jako je vyvraždění členů těchto skupin, zapříčinění závažné tělesné nebo mentální újmy členům těchto skupin, záměrně provádět opatření k tomu, aby se v takové skupině bránilo rození dětí nebo záměrně začlenit děti z těchto skupin do jiné skupiny.

Místa související s genocidou nemají jmenovitě nic společného, ale existují na takových místech jako je Rwanda, Kamboža a Kosovo.

5. *Postoje účastníků cestovního ruchu*

Turisté obecně upřednostňují svoji dovolenou bez problému. Očekávají přímý let do zvoleného letoviska, ubytování nabízející hmotné zabezpečení jejich potřeb a dostupnost zdravého jídla a pití. Naopak ohrožující zdraví risk a výhrůžky od teroristů, zlodějů nebo hrozba civilních válek směřuje k odrazení všech turistů kromě nejodvážnějších (nebo hazardujících) potenciálních návštěvníků (Warner, 1999).

Pohoda jednotlivců, národů a institucí je negativně ovlivněna faktory, které omezují cestování jako je strach z terorismu a z okolností, které způsobují stres okolo cestování jako je například zpoždění a různé nepříjemnosti (Ivancevich, Konopaske a DeFrank, 2003).

Staats, Panek a Cosmar (2006) předpokládají, že negativní cestovatelský postoj, vztahující se k risku a obtížím, ovlivní záměr cestovat v budoucnu, zvláště se pak bude jednat o ženy.

Ženy mohou snadněji podléhat úzkosti než muži (Howell, Brawman-Mintzez, Monnier a Yonkers, 2001).

Právě průzkumy prokázaly, že se ženy znepokojují obavami ohledně cestování více než muži (Lepp a Gibbon, 2003).

Pozitivní turistické zkušenosti ze služeb, produktů a dalších zdrojů poskytovaných turistickými destinacemi mohou vyvolávat opětovnou návštěvu, stejně jako pozitivní „ústní pochvala“ budoucím, potenciálním turistům jako jsou přátelé či příbuzní (Bramwell, 1998).

Stupeň turistické loajality určité destinaci se odráží v záměrech turistů znovu navštívit danou destinaci a v jejich „ústním poddání“ dalším lidem (Oppermann, 2000).

Posudek literatury na motivaci odhaluje, že lidé cestují, protože jsou „tlačeni“ do rozhodnutí ohledně cestování vnitřním, psychologickým násilím a „lákání“ vnější silou vlastnosti destinace (Uysal a Jurowski, 1994).

Také podle Uysala a Hagana (1993) toto „násilí“ popisuje to, jak jsou jednotlivci tlačeni motivačními rozdíly do cestování a jak jsou lákáni nebo přitahováni vlastnostmi destinace.

Tento motivační nátlak může být chápán jako touha po úniku, odpočinku a relaxaci, věhlasu, zdraví a fitnessu, dobrodružství a sociální interakci, rodinné soudržnosti a vzrušení (Crompton, 1979).

Z antropologického hlediska jsou turisté motivováni k opuštění každodenní rutiny života, vyhledávají originální zkušenosti (McCanell, 1997).

Motivace se vztahuje k psychologickým a biologickým potřebám a nárokům, včetně neodlučitelné vnitřní síly, která vyburcovává, řídí a začleňuje osobní chování a aktivitu (Uysal a Hagan, 1993).

V psychologii a sociologii je definice motivace směřována k citovým a poznávacím motivům (Ajzen a Fishbein, 1977) nebo k vnitřním a vnějším motivům (Gnoth, 1997).

2.2 Výzkumné otázky, cíle a hypotézy

2.2.1 Cíl práce

Zhodnocení možností komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu.

C1 - Posouzení předpokladů a zhodnocení potenciálu genocidy pro rozvoj aktivit Dark Tourism.

C2 - Srovnání postojů obyvatel České republiky ke komercializaci genocidy aktivitami cestovního ruchu a k jiným aktivitám Heritage Tourism a Dark Tourism.

C3 - Zjištění potenciální ochoty k účasti obyvatel České republiky na těchto aktivitách

2.2.2 Výzkumné otázky, dílčí cíle a hypotézy

C1 - *Posouzení předpokladů a zhodnocení potenciálu genocidy pro rozvoj aktivit Dark Tourism.*

H1.1 - V České republice existuje potenciál pro tvorbu produktů zařaditelných do předpokladů komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu.

H1.2 - V České republice je potenciál pro tvorbu diverzifikovaných produktů zařaditelných do předpokladů komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu.

H1.3 - V České republice je potenciál pro tvorbu produktů zařaditelných do předpokladů komercializace genocidy aktivitami cestovního rozmístěn více méně rovnoměrně.

H1.4 - Potenciál pro tvorbu produktů zařaditelných do předpokladu komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu je v České republice odlišný od světového, popř. evropského potenciálu

C2 - *Srovnání postojů obyvatel České republiky ke komercializaci genocidy aktivitami cestovního ruchu a k jiným aktivitám Heritage Tourism a Dark Tourism.*

H2.1 - Komercializace genocidy patří k významným aktivitám mezi ostatními aktivitami Dark Tourism a Heritage tourism.

C3 - Zjištění potenciální ochoty k účasti obyvatel České republiky na těchto aktivitách

H3.1 - Obyvatelé České republiky se těchto aktivit Dark tourism neúčastní.

H3.2 - Obyvatelé České republiky nemají o účast na těchto aktivitách Dark Tourism zájem

3. Data a metody

3.1 Metodika

Metodika naší práce spočívala nejprve v logické úvaze, tzn. zamyšlení nad daným tématem. Dále následovala spolupráce, a sice ve formě brainstormingu. Brainstorming je skupinová technika zaměřená na generování co nejvíce nápadů na dané téma. Je založena na skupinovém výkonu. Nosnou myšlenkou je předpoklad, že lidé ve skupině, na základě podnětů ostatních, vymyslí více, než by vymysleli jednotlivě (www.encyklopedie.seznam.cz).

Sekundárních dat jsou data, která již byla prezentovaná. Získáváme je studiem dané literatury (Bunešová a Vaněček, 2008).

Primární data jsou pak data, které získáváme pro řešení konkrétního úkolu. Nejčastější možnosti sběru primárních dat jsou pozorování, šetření (dotazovací, rozhovor) či experiment (Bunešová a Vaněček, 2008).

Uskuteční se ověření, zda byl proces sběru dat proveden správně, vytvoří se kódovací rámec (přiřazení číselných kódů odpovědím) a data jsou následně kódována do počítače (Vojtko 2007). Tento proces převedení dat do elektronické formy je účelně proveden pro statistické zpracování a vyhodnocení dat a jejich grafickou prezentaci. Ke zpracování dat se užívají různé metody statistické analýzy (Vojtko 2007).

Pro zpracování primárních a sekundárních dat dochází k vyhotovení samotné závěrečné práce, která bude doplněna o kapitoly výsledky a diskuse (www.345.vsb.cz).

3.2 Databáze potenciálů a produktů

Pro naplnění dílčího cíle C1 bylo využito sekundárních zdrojů. Tyto sekundární zdroje byly vyhledávány pomocí internetových zdrojů.

Následně byla vytvořena databáze. Takto vytvořená databáze pak poskytuje přehled památníků spojených s genocidou 20. století mimo holocaustu v jednotlivých zemích, ve kterých se genocida udála. Tyto památníky jsou pak blíže popsány v kapitole 4.1.

Tento úkol nebyl jednoduchý, protože více než šedesát let po druhé světové válce jsou turistické návštěvy koncentračních táborů běžnou, i když stále ještě poněkud kontroverzní záležitostí (www.stoplus.cz).

Pro zjištění genocidy 20. století mimo holocaustu na území České Republiky bylo využito internetové stránky www.holocaust.cz. Zde byly zjištěny nejdůležitější fakta o dvou romských koncentračních táborech, které jako jediné připomínají genocidu 20. století mimo holocaustu na našem území. K ucelení a rozšíření informací o těchto romských koncentračních táborech bylo využito internetových stránek zaměřených na romskou problematiku.

Pro zjištění produktů spojených s genocidou 20. století ve světě bylo využito různých různorodých internetových stránek, převážně pak cestopisných.

Nejucelenější přehled o genocidě Arménského obyvatelstva poskytla internetová stránka www.armenie.navajo.cz.

Jak již bylo řečeno, národy, které postihla genocida ve 20. století se z těchto hrůzostrašných zážitků teprve vzpomínávají, proto nabídka produktů spojených s genocidou 20. století není obsáhlá a ani ucelená.

3.3.1 Dotazníkové šetření

K naplnění dílčích cílů C2 až C4 nemohlo být využito sekundárních zdrojů, proto bylo přistoupeno ke sběru primárních dat. Ty byly shromážděny s využitím řízených rozhovorů zapisovaných do standardizovaných formulářů (Flowerdew a Martin, 1997).

Jako základní soubor bylo, s ohledem na prostorové zaměření Ekonomické fakulty JU v ČB, zvoleno obyvatelstvo regionu NUTS II Jihozápad. Z důvodů absence finančních zdrojů výzkumu bylo nutné provést skupinový výběr (Ferjenčík, 2002) na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) v oblasti NUTS II Jihozápad. Vybráno jich bylo 11.

Reprezentativnost vzorku je podpořena stratifikovaným náhodným (s výjimkou nejvyšší kategorie) výběrem obcí ve všech vybraných správních obvodech. Stratifikace obcí byla provedena na základě metodiky typologie obcí ČSÚ (www.czso.cz) podle počtu obyvatel do devíti kategorií (tabulka 1). Počet řízených rozhovorů na každý typ byl přepočítán podle podílu počtu obyvatel dané kategorie obcí na počtu obyvatel všech obcí NUTS II Jihozápad. Počet obcí pro řízené rozhovory byl stanoven podle následujícího klíče:

- v případě kategorie nad 50 tisíc obyvatel výše byla vybrána všechna města (Plzeň, České Budějovice),
- v ostatních případech náhodně obce tak aby byla splněna podmínka alespoň jednoho zástupce kategorie v ORP a maximálního počtu 7 – 8 zástupců kategorie v celkovém počtu vybraných obcí s výjimkou poslední kategorie, jíž byl vyrovnán počet řízených rozhovorů na jednotlivé ORP při zachování poměrného počtu řízených rozhovorů na tuto kategorii (tabulka 2).

Z celkového počtu plánovaných řízených rozhovorů v dané velikostní kategorii obce byly učiněny podíly řízených rozhovorů v jednotlivých obcích velikostní kategorie tak, aby v každé obci dané velikostní kategorie byl proveden stejný počet řízených rozhovorů.

V obcích kategorie 1000 až 1999 obyvatel a v obcích vyšších kategoriích byly náhodně vybrány vždy čtyři ulice, kde byly provedeny konkrétní řízené rozhovory až do naplnění požadovaného počtu rozhovorů za danou obec.

V obcích nižších velikostních kategoriích byly prováděny řízené rozhovory s obyvateli ulic nejbližší poště, a pokud se pošta v obci nenacházela tak s obyvateli ulic nejbližší centrální autobusové zastávky obce.

Vlastnímu terénnímu dotazování předcházela pilotní výzkum na 25 členném vzorku (Hudečková a kol., 2004) dotazovaném v červnu 2007. Po nutných úpravách struktury, obsahu i formy dotazovacího nástroje bylo v průběhu měsíců července až října 2007 provedeno, podle požadavků plynoucích ze stratifikovaného výběru, 1033 řízených rozhovorů. Z tohoto počtu získaných formulářů muselo být 39 odstraněno z důvodu neúplnosti nebo formálních chyb.

K posouzení dílčích cílů C2 až C4 bylo k dispozici 994 formulářů řízených rozhovorů.

Na prováděná řízených rozhovorů se podílelo osm tazatelů, autorkou Dominikou Ottomanskou bylo konkrétně provedeno dotazování v Českých Budějovicích, kde bylo celkem sebráno 130 dotazníků.

Tabulka 1: Počet obcí rozdělených podle počtu obyvatel do devíti kategorií

Kategorie obce	Podíl obyvatel v kategorii	Počet obcí
50000 a více	21,83	2
20000 - 49999	11,41	5
10000 - 19999	6,29	6
5000 - 9999	11,71	20
2000 - 4999	15,52	59
1000 - 1999	10,68	92
500 - 999	9,07	155
200 - 499	9,41	354
do 199	4,08	431

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 2 začátek: Přehled vybraných obcí dotazníkového šetření, n = 994

kategorie obce					
50000 a více	Plzeň	České Budějovice			
20000 - 49999	Tábor	Jindřichův Hradec	Písek	Strakonice	Klatovy
10000 - 19999	Sušice				
5000 - 9999	Sezimovo Ústí	Bechyně	Dačice	Vodňany	Nýrsko
2000 - 4999	Rudolfov	Studená	Protivín	Netolice	Lišov
1000 - 1999	Malšice	Kunžak	Strmilov	Mirovice	Mirotice
500 - 999	Sudoměřice u Bechyně	Stádlec	Číměř	Čížová	Velhartice
200 - 499	Úsilné	Slapy	Člunek	Putim	Ražice
do 199	Dolní Žďár	Milínov	Březnice	Hosty	Řípec

Zdroj dat: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 2 dokončení: Přehled vybraných obcí dotazníkového šetření, n = 994

kategorie obce						
50000 a více						
20000 - 49999						
10000 - 19999						
5000 - 9999	Týn nad Vlt.					
2000 - 4999	Zliv	Hluboká nad Vlt.				
1000 - 1999	Bavorov	Dolní Bukovsko				
500 - 999	Všemslice					
200 - 499	Libějovice	Číčenice	Chelčice			
do 199	Dráčov	Skočice	Újezdec u Číč.	Zvíkovské Podhradí	Paseky	Tálín

Zdroj dat: vlastní dotazníkové šetření

3.3.2 Dotazovací nástroj

Dotazovací nástroj se skládal ze tří částí, a sice pocitové stránky, motivační stránky a v neposlední řadě se otázky zaměřily na zjištění charakteristik respondentů.

Respondentům bylo předkládáno osm pravidelně uspořádaných obrázků, každý s jiným motivem (Akropole v Athénách, Kasemata – Špilberk, Bodies – The Exhibition, Povodeň – Morava 1997, Památník ve Verdunu, J. V. Stalin, Koncentrační tábor – Dachau, Hřbitov – Slavín). Respondenti měli na výběr ze šesti dvojic pocitů, které obrázek mohl vyvolat (uklidňující - vzrušující, ohyzdný – krásný, povznášející – tísnivý, nudný – zajímavý, nevтіravý – vtіravý, nepříjemný – příjemný). Míru svého procítění respondenti ohodnotili na stupnici 1 – 5, která byla ohraničena výše zmíněnými dvojicemi pocitů. Pokud se respondent nemohl rozhodnout mezi pocity, volil číslo 3.

Další část dotazovacího nástroje se skládala z otázek zaměřených na zjištění motivace respondentů. Respondentům bylo nabídnuto celkem čtrnáct různých druhů aktivit se čtyřmi hlavními důvody (zábava, odpočinek, poučení, pieta), u kterých respondenti vyjadřovali míru svého souhlasu s tím, proč lidé navštěvují tyto aktivity nebo místa. Odpovědi respondenti vyjadřovali na pětistupňové škále, kde jednotlivá čísla vyjadřovala: 1 = je to určitě dobrý důvod návštěvy místa nebo účasti na akci, 2 = spíše je to dobrý důvod návštěvy místa nebo účasti na akci, 3 = nevím, 4 = spíše je to špatný důvod návštěvy místa nebo účasti na akci, 5 = je to určitě špatný důvod návštěvy místa nebo účasti na akci.

Tato část se pak ještě skládala z otázky, zda se v posledních pěti letech takové akce respondent zúčastnil nebo toto místo navštívil (ano byl to jeden z hlavních cílů mé dovolené, ano jako zpestření jinak orientované dovolené, ne, vůbec jsem nevěděl/-a, že je něco takového možné, ale myšlenka mne zaujala).

Poslední část dotazníku se skládala z otázek týkající se charakteristik dotazovaných respondentů. Tato část se skládala dohromady z devíti otázek, a to: pohlaví (žena, muž), věk (18 – 20, 21 – 30, 31 – 40, 41 – 50, 51 – 60, 61 – 70, nad 70 let), nejvyšší dosažené vzdělání (základní, střední bez maturity, střední s maturitou, vyšší odborné, vysokoškolské), zdroj, z jakého plyne převažující část příjmů domácnosti (zaměstnání, podnikání a samostatná výdělečná činnost, majetková renta, důchod, sociální podpora, kapesné, dary, jiné příjmy), počet členů domácnosti, příslušnost k některému z náboženství (ano, ne), pokud ano, ke kterému náboženství, cestoval/-a jste v letošním nebo loňském roce na dovolenou či alespoň dvoudenní výlet mimo hranice kraj? (ano, ne), při výběru dovolené upřednostňujete: nejlevnější nabídku uspokojující jen Vaše minimální nároky, nabídku nejvyšší kvality, nabídku pro Vás nejlepšího poměru. Názor na historii (pětistupňová škála, nudná – zajímavá, důležitá – nepodstatná).

3.3.3 Zpracování výsledků

Ke zpracování výsledků dotazníkového šetření bylo využito tří kroků, a sice digitalizace dotazníků, deskriptivní statistika a induktivní statistika.

Prvním krokem byla **digitalizace dotazníků**, po které vznikl soubor v MS Excel, který se skládal z 994 případů a 142 proměnných.

Takto upravený soubor se dále použil ke statistickému zpracování dotazníků. Nejprve byl soubor hodnocen a následně graficky prezentován **deskriptivní (popisnou) statistikou**, a sice pomocí funkce četnost a průměr v MS Excel. Úkolem bylo charakterizovat dotazovaný vzorek (výstupem byly grafy – výsečový, pruhový a sloupkový).

Dále jsme uplatnili nástroje **induktivní statistiky**, a sice jednofaktorovou ANOVU a Tukeyův HSD test.

Tukeyův HSD test je nástroj, který slouží pro testování hypotéz.

Tyto nástroje byly použity pro porovnání rozdílů motivů mezi aktivitami a dále pro srovnání postojů obyvatel České Republiky k aktivitám podle ekonomického (zdroj příjmů a upřednostňovaný výběr dovolené) a sociálního statutu (pohlaví, věku, vzdělání, přihlášení se k náboženství, velikostní kategorie obce odkud pochází a zda v letošním nebo loňském roce cestovali na dovolenou či alespoň na dvoudenní výlet mimo hranice kraje). Po použití jednofaktorové ANOVY byla výstupem hodnota F a hodnota p.

F hodnota je hodnota testového kritéria, které porovnává dvojici modelů.

P hodnota určuje, na jaké hladině významnosti je možné zamítnout hypotézu, a zda jsou použité modely rovnocenné. Porovnává se s předem stanoveným číslem, nejobvykleji je to číslo 0,05. Je-li toto číslo menší, rovnocennost modelů se zamítne. (www.wikipedia.org).

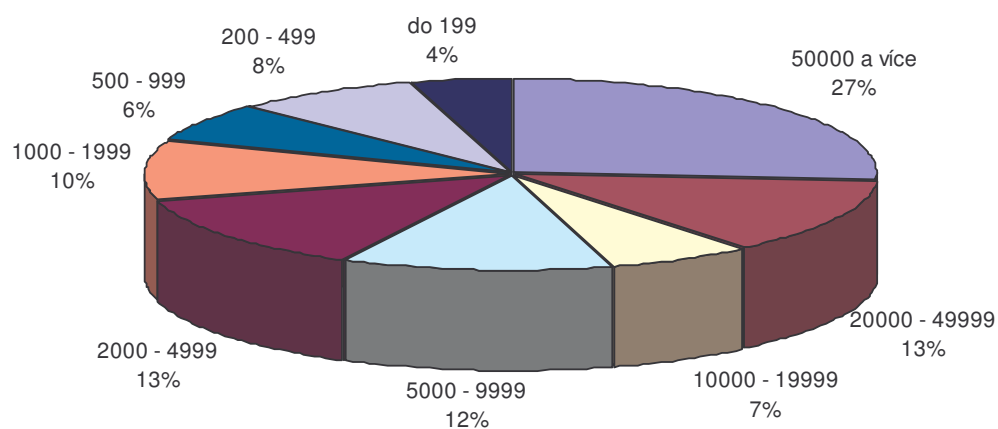
Po následném použití Tukeyůva HSD testu pro homogenní skupiny byla výstupem tabulka s průměry a symboly pro rozlišení rozdílů (jednotlivá písmena abecedy).

Analýza rozptylu (analysis of variance, ANOVA) je metodou matematické statistiky, která umožňuje ověřit, zda na hodnotu náhodné veličiny pro určitého jedince má statisticky významný vliv hodnota některého znaku, který se u jedince dá pozorovat. Tento znak musí nabývat jen konečného počtu možných hodnot (nejméně dvou) a slouží k rozdělení jedinců do vzájemně porovnávaných skupin (www.wikipedia.org).

Při statistickém testování musíme stanovit dvojici testovaných hypotéz H_0 (nulová hypotéza) a H_1 (alternativní, doplňková hypotéza). Dále zvolíme hodnotu hladiny významnosti α , definované jako pravděpodobnost chyby prvního druhu neboli pravděpodobnost toho, že kvůli případnému náhodnému vychýlení dat zamítneme H_0 , pokud by přitom tato byla ve skutečnosti pravdivá. Nejčastěji volíme 5% hladinu významnosti, tedy $\alpha=0,05$. Zvolenou hodnotu α bychom měli vždy uvést spolu s výsledným rozhodnutím. (www.fse1.ujep.cz)

Další proces se nazývá post hoc analýza a spočívá v porovnávání průměrů všech dvojic populací s cílem vybrat homogenní (srovnatelné) populace. Post hoc analýza se provádí pouze v případě zamítnutí H_0 . (Pro tato vícenásobná porovnávání existuje několik metod. V našem případě bylo využito Tukeyův test pro významné rozdíly. (www.vsb.cz).

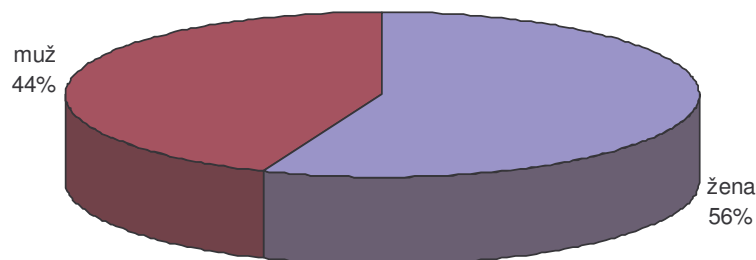
3.3.4 Výsledky marketingového výzkumu

Obrázek 1: Velikost obce bydliště respondenta, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

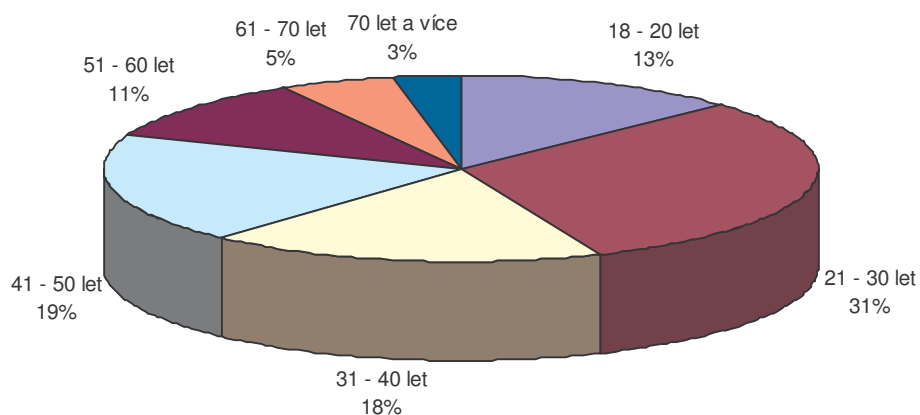
Největší počet dotazovaných respondentů pocházel z obcí o velikosti nad 50 000 obyvatel a víc. Naopak nejmenší pak z obcí do 199 obyvatel (obrázek 1). Tato struktura je ovšem dána sestavením vzorku.

Obrázek 2: Pohlaví respondenta, n=994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

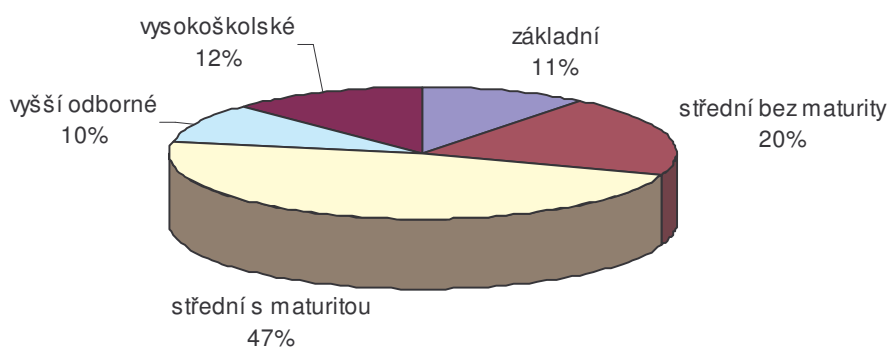
Byla zachována nezávislost dotazovacího vzorku (obrázek 2).

Obrázek 2: Věk respondenta, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

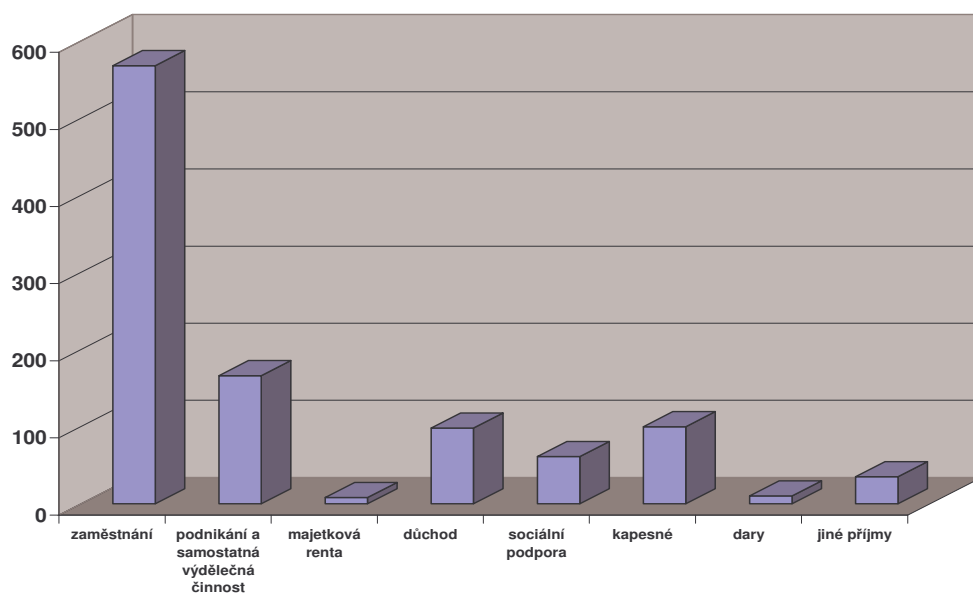
Největší počet dotazovaných respondentů se pohyboval ve věkovém rozmezí od 21 let do 30 let. Naopak nejmenší počet respondentů byl ve věku 70 let a více (obrázek 3).

Obrázek 4: Dosažené vzdělání respondenta, n= 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

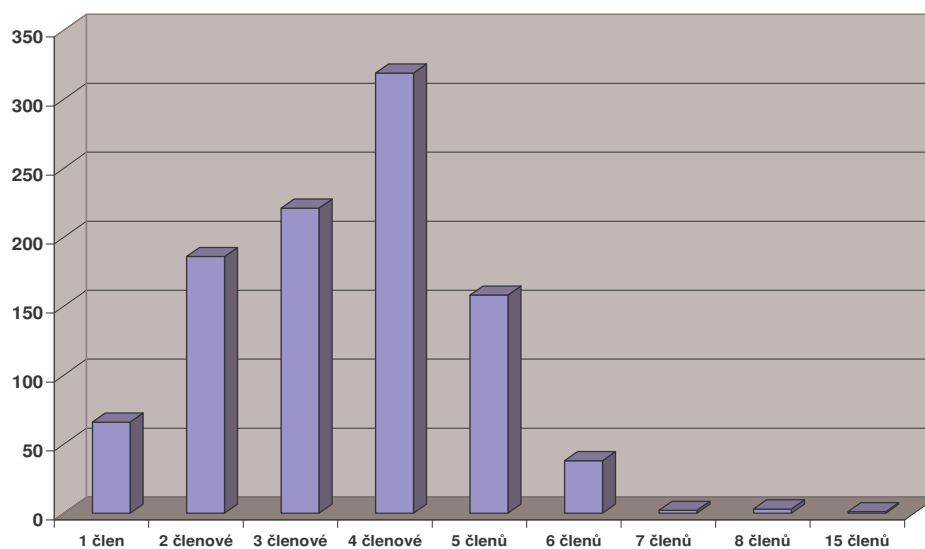
Největší počet dotazovaných respondentů dosáhl středoškolského vzdělání zakončené maturitou (obrázek 4).

Obrázek 3: Zdroje příjmů domácností respondenta, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

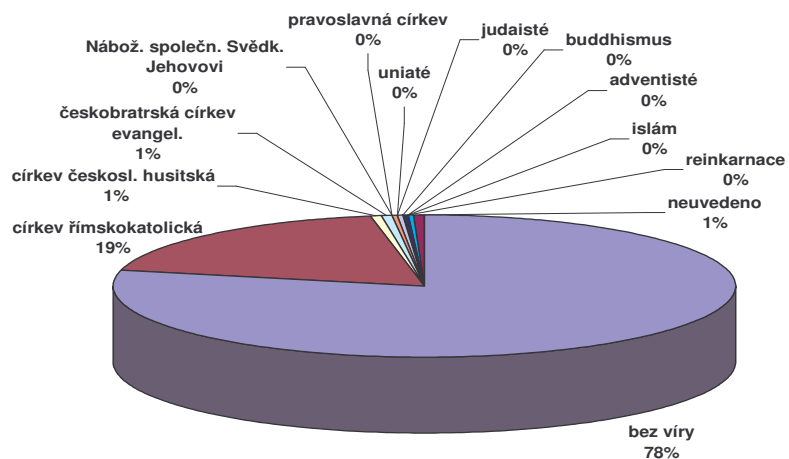
Zaměstnání tvoří největší složku příjmů respondentů (obrázek 5).

Obrázek 4: Počet členů domácnosti respondenta, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

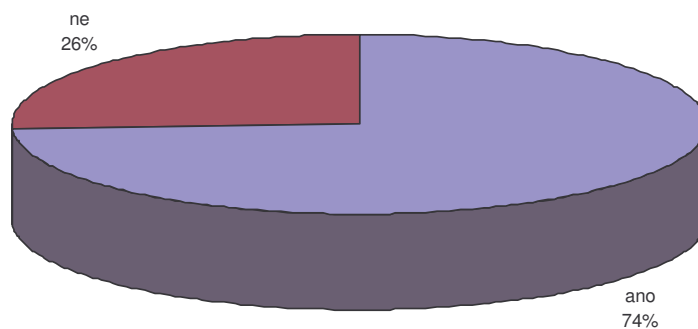
Největší skupina dotazovaných respondentů pocházela ze čtyř členných rodin (obrázek 6).

Obrázek 5: Příslušnost k náboženství respondenta, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

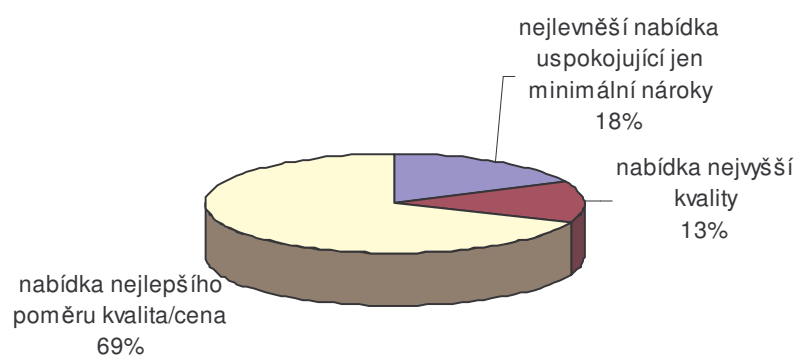
Nejvíce respondentů se nehlásí k žádnému náboženství. Pokud se respondent k určitému náboženství hlásí, je to převážně římskokatolická církev (obrázek 7).

Obrázek 8: Vztah k cestovnímu ruchu respondenta, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

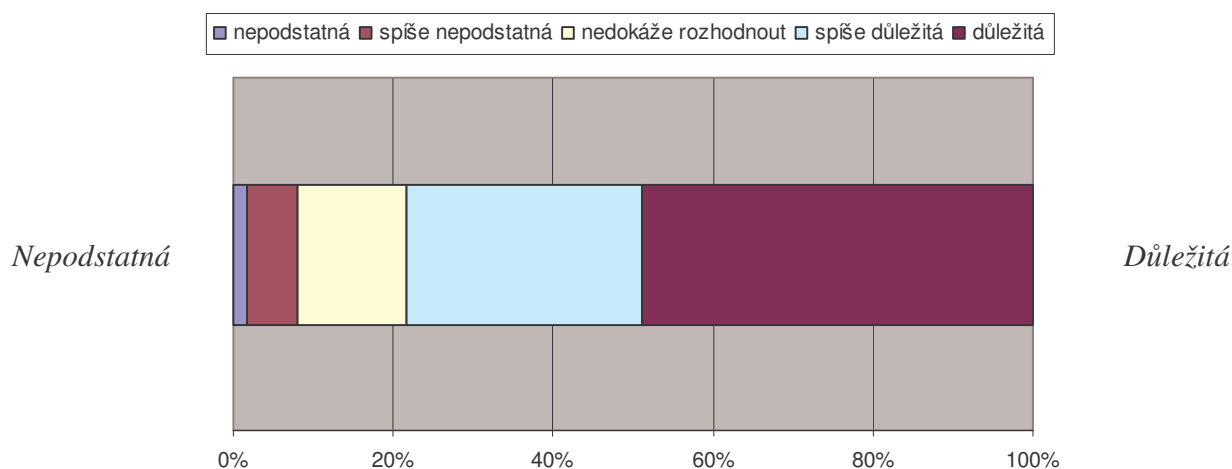
Větší poměr dotazovaných respondentů (74%) v letošním nebo loňském roce vycestoval mimo hranice kraje (obrázek 8).

Obrázek 9: Nákupní chování respondenta, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

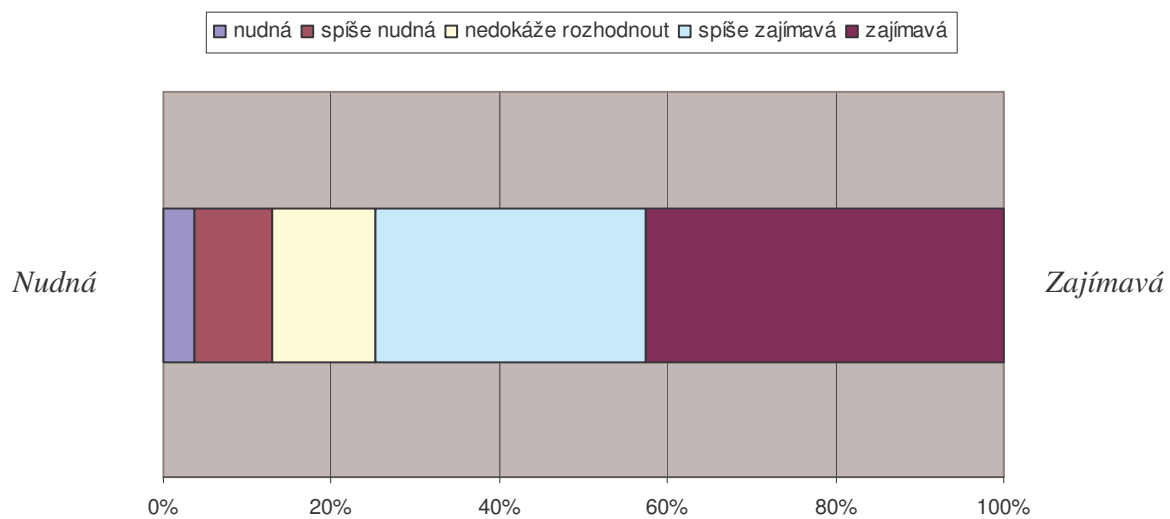
Většina respondentů při výběru své dovolené upřednostňuje nabídku v nejlepším poměru kvality a ceny (obrázek 9).

Obrázek 10: Vztah respondentů k historii, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Větší část dotazovaných respondentů považuje historii za důležitou, minimální procento dotazovaných respondentů pak za nepodstatnou (obrázek 10).

Obrázek 11: Vztah respondentů k historii, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina respondentů považuje historii za zajímavou (obrázek 11).

4. Výsledky

4.1. Možnosti nabídky produktů

Vyvraždění pětiset tisíc Tutsiů a hutuských oponentů ve Rwandě (1994) je jedním z mnoha příkladů genocidy ve 20. století. Určité napětí mezi Hutui a Tutsii, provází dějiny Rwandy poměrně dlouho, vzájemná nevraživost ovšem vzrostla po roce 1959, když se po protikoloniálním převratu moci chopili Hutuové. Tutsiové byli od té doby diskriminováni a odcházeli ve statisících do zahraničí.

Připomínkami těchto nešťastných události jsou dva kostely, v Nyamatě a Ntaraně. Ten druhý je známější, v době genocidy zde hledalo útočiště přes pět tisíc lidí a dodnes na Vás vzhlíží tisíce lebek lidských obětí.

Od roku 1915 do roku 1917 probíhala „první“ genocida 20. století, a sice genocida Arménů v Turecku, při které bylo zabito více než 1, 5 milionů lidí. V roce 1967 byl pak dokončen památník k 50. výročí genocidy v Arménii (1965). Památník stojí v Jerevanu, hlavním městě Arménie. Dvanáct desek umístěných v kruhu reprezentují 12 ztracených provincií v současném Turecku.

V centru kruhu, do hloubky 1.5 metry, je posazen věčný plamen, chráněný proti nepřízní osudu symbolickou rukou. Podél památníku se rozléhá park, ve kterém nalezneme dlouhou zeď mlčení, která uchovává názvy Armény osídlených měst či vesnic v Turecku, mezi nimi Istanbul, Ankaru, Trabzon či Van (www.armenska-genocida.navajo.cz).

Tuto smutnou událost také připomíná památník ve francouzském Lyonu, který byl odhalen v roce 2006

Památník tvoří 36 třímetrových stél z bílého kamene. Podle autorů je určen obětem všech genocid ve 20. století (Právo).

České republiky se hluboce dotkla otázka genocidy jak židovského tak i romského obyvatelstva v průběhu 2. světové války v letech 1939-1945. Ve své práci bych se chtěla dotknout osudu romského národa.

Výnos o potírání cikánského zlořádu se stal výchozím dokumentem nejen pro provedení soupisu, ale také pro zřízení tzv. romských táborů v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu. Do nově zřízených táborů měly být zařazeny především romské rodiny, které splňovaly podmínky pro uvalení preventivní policejní vazby.

Účelem táborů bylo podle ministerského výnosu vychovat: „Cikány, cikánské míšence a osoby potulující se po cikánském způsobu“ k práci, pořádku a kázni.

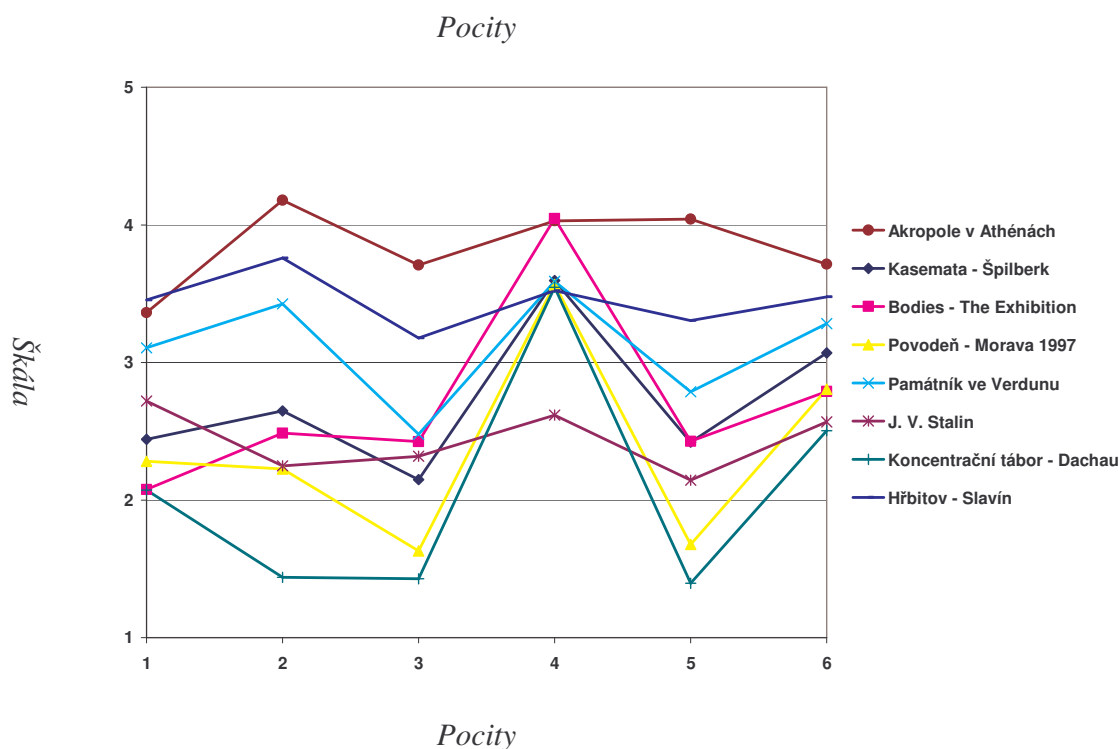
„Romský tábor“ v Letech byl schopen pojmut přes 600 vězňů. Celkem prošlo internací v tomto táboře 1 309 osob, z nichž 326 internaci nepřežilo.

„Romský tábor“ v Hodoníně u Kunštátu sloužil jako místo nucené koncentrace moravských Romů. Kapacita tohoto tábora byla stanovena na 800 osob. Tábor prošlo celkem 1 300 osob, z nichž přímo v táboře umřelo na následky špatných životních podmínek a nemoci 194 osob (www.holocaust.cz).

Oběti tohoto tábora v Hodoníně u Kunštátu má zároveň připomínat i památník odhalený v roce 1997 na místě masových hrobů.

4.2 Postoje obyvatel České republiky ke genocidě 20. století

4.2.1 Emoční složka postojů

Obrázek 12: *Zhodnocení kompletních pocitů s obrazy symbolizující pocity s danou aktivitou*, n= 994, kde na ose X jsou vyjádřeny jednotlivé dvojice pocitů, a to 1 - vzrušující-uklidňující, 2 - ohyzdný-krásný, 3 - tísnivý-povznášející, 4 - nudný-zajímavý, 5- nepříjemný-příjemný, 6 - vtíravý-nevtíravý

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce negativních pocitů vyvolal u respondentů obrázek Koncentračního tábora – Dachau. Naopak nejvíce příjemných pocitů vyvolal obrázek znázorňující Akropoli v Aténách (obrázek 12).

Tabulka 3: Porovnání rozdílů stejných bipolárních pocitů mezi obrázky, n= 994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno:

*** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$

Písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

Pocity	Akropole v Athénách		Kasemata - Špilberk		Bodies - The Exhibition	
Vzrušující-uklidňující	3,36	f	2,44	c	2,08	a
ohyzný-krásný	4,18	g	2,65	d	2,49	c
tísňivý-povznášející	3,71	h	2,15	c	2,43	de
nudný-zajímavý	4,03	c	3,6	b	4,05	c
nepříjemný-příjemný	4,04	g	2,42	d	2,43	d
vtíravý-nevtíravý	3,71	f	3,07	c	2,79	b

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 3 pokračování

Pocity	Povodeň - Morava 1997		Památník ve Verdunu		J. V. Stalin	
vzrušující-uklidňující	2,28	b	3,11	e	2,72	d
ohyzný-krásný	2,23	b	3,43	e	2,25	b
tísňivý-povznášející	1,63	b	2,48	f	2,32	d
nudný-zajímavý	3,57	b	3,59	b	2,62	a
nepříjemný-příjemný	1,68	b	2,79	e	2,14	c
vtíravý-nevtíravý	2,81	b	3,28	d	2,57	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 3 dokončení

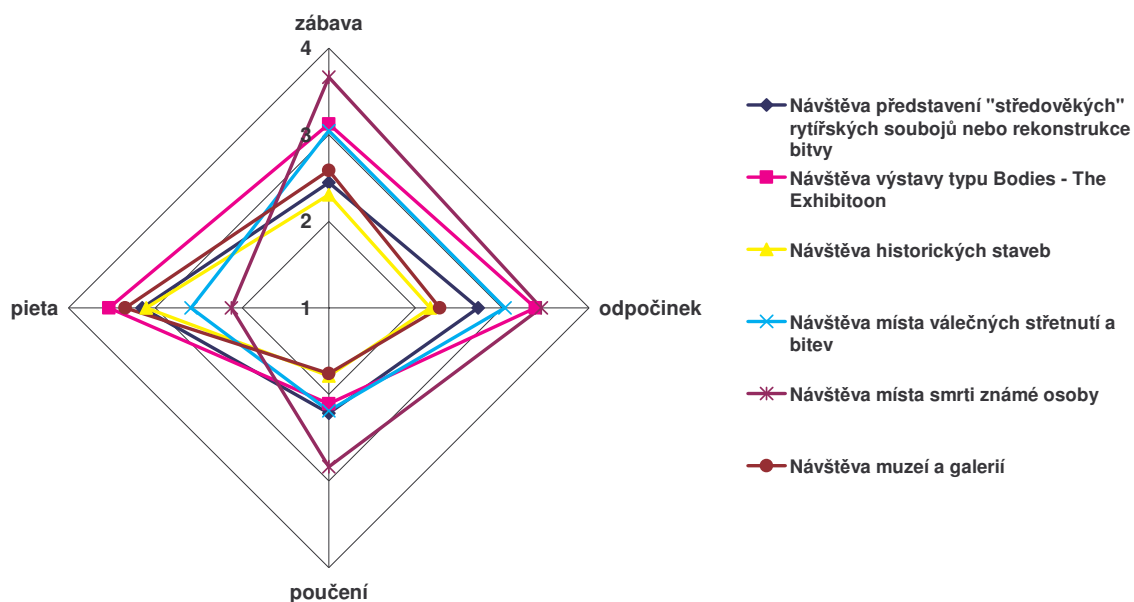
Pocity	Koncentrační tábor - Dachau		Hřbitov - Slavín		F	
vzrušující-uklidňující	2,07	a	3,45	f	291,97	***
ohyzný-krásný	1,44	a	3,76	f	870,01	***
tísňivý-povznášející	1,43	a	3,18	g	550,2	***
nudný-zajímavý	3,55	b	3,52	b	158,74	***
nepříjemný-příjemný	1,4	a	3,3	f	738,48	***
vtíravý-nevtíravý	2,5	a	3,48	e	139,57	***

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Rozdíl byl zjištěn u všech osmi obrázků. Obrázek Akropole v Athénách a Hřbitov – Slavín je podle respondentů více uklidňující než ostatní obrázky.

Obrázek Koncentrační tábor – Dachau je více tísnivý než zbývající obrázky (tabulka 3).

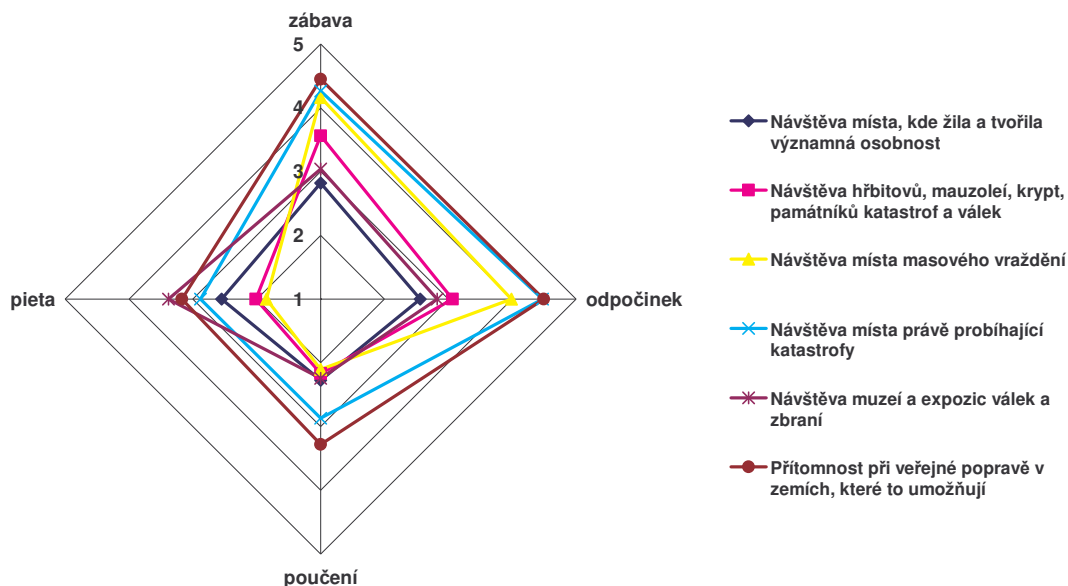
4.2.2 Složka přesvědčení postojů

Obrázek 13: Zhodnocení kompletního přesvědčení o motivech, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

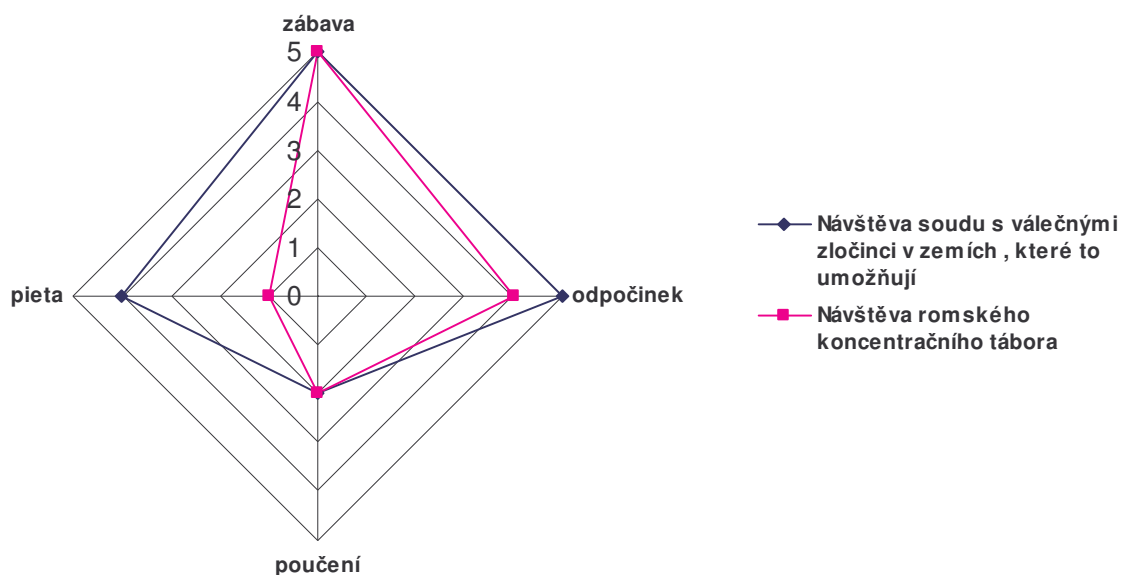
Návštěva historických staveb, muzeí a galerií je nejvíce vyhovující pro motiv zábavy, odpočinku a poučení. Oproti tomu návštěva místa smrti známé osobnosti je nejvíce vyhovující pro motiv piety (obrázek 13).

Obrázek 14: Zhodnocení kompletního přesvědčení o motivech, n = 994

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Motiv pieta pro dotazované respondenty byl nejvíce vyhovující u návštěvy místa masového vraždění. Naopak motiv zábava a odpočinek byl nejvíce volen při návštěvě místa, kde žila a tvořila významná osobnost. Poučení, odpočinek a zábava byly zvoleny jako špatný motiv k návštěvě, a to u přítomnosti na veřejné popravě v zemích, které to umožňují (obrázek 14).

Obrázek 15: Zhodnocení kompletního přesvědčení o motivech, n = 129

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Motiv piety byl nejvíce vyhovující pro respondenty při návštěvě romského koncentračního tábora, naopak motiv zábavy a odpočinku byl nejméně vyhovující pro tento druh návštěvy.

Návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují je pro respondenty přípustná z motivu poučení. Motiv odpočinku a zábavy je pro tento druh návštěvy nevyhovující.

Tabulka 4: Porovnání rozdílů stejných motivů mezi aktivitami, n = 994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno:

*** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$

Písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho

post-hoc testu. Jednotlivé návštěvy pak vyjadřují: dt2.1 Návštěva představení

„středověkých“ rytířských soubojů nebo rekonstrukce bitvy, dt2.2 Návštěva výstavy typu Bodies

– The Exhibition, dt2.3 Návštěva historických staveb, dt2.4 Návštěva místa válečných střetnutí a

bitev, dt2.5 Návštěva místa smrti známé osoby, dt2.6 Návštěva muzeí a galerií, dt2.7 Návštěva

místa, kde žila a tvořila významná osobnost, dt2.8 Návštěva hřbitovů, mauzoleí, krypt, památníků

katastrof nebo válek, dt2.9 Návštěva místa masového vraždění, dt2.10 Návštěva místa právě

probíhající katastrofy, dt2.11 Návštěva muzeí a expozic válek a zbraní,

dt2.12 Přítomnost při veřejné popravě v zemích, které to umožňují.

	Návštěva dt2.1		Návštěva dt2.2		Návštěva dt2.3		Návštěva dt2.4		Návštěva dt2.5	
zábava	2,45	ab	3,12	d	2,31	a	3,05	d	3,66	e
odpočinek	2,72	bc	3,38	e	2,17	a	3,03	d	3,45	e
poučení	2,22	b	2,11	b	1,78	a	2,19	b	2,84	c
pieta	3,15	e	3,53	g	3,1	e	2,59	c	2,12	b

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 4 pokračování

	Návštěva dt2.6		Návštěva dt2.7		Návštěva dt2.8		Návštěva dt2.9		Návštěva dt2.10	
zábava	2,59	b	2,82	c	3,56	e	4,16	f	4,26	f
odpočinek	2,28	a	2,56	b	3,06	d	3,99	f	4,48	g
poučení	1,76	a	2,27	b	2,17	b	2,1	b	2,87	c
pieta	3,35	fg	2,55	c	2,01	ab	1,85	a	2,88	d

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 4 dokončení

	Návštěva dt2.11		Návštěva dt2.12		F	
zábava	3,04	d	4,45	g	340,3	***
odpočinek	2,82	c	4,49	g	463,4	***
poučení	2,25	b	3,28	d	128,2	***
pieta	3,38	g	3,17	ef	191,8	***

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Rozdíl byl zjištěn u všech dvanácti aktivit.

Pro motiv „zábava“ je aktivita Návštěva historických staveb a aktivita Návštěva představení „středověkých“ rytířských soubojů nebo rekonstrukce bitvy podle respondentů nejvíce vyhovující a naopak aktivita Přítomnost při veřejné popravě v zemích, které to umožňují je pro tento motiv podle respondentů vyhovující nejméně (tabulka 4).

4.3 Reálná a potenciální účast na aktivitách spojených s genocidou 20. století

Tabulka 5: Zhodnocení složky chování u postojů, n=994, zobrazeny jsou četnostně zpracované hodnoty odpovědí u jednotlivých kategorií. Jednotlivé návštěvy pak vyjadřují: dt2.1 Návštěva představení „středověkých“ rytířských soubojů nebo rekonstrukce bitvy, dt2.2 Návštěva výstavy typu Bodies – The Exhibition, dt2.3 Návštěva historických staveb, dt2.4 Návštěva místa válečných střetnutí a bitev, dt2.5 Návštěva místa smrti známé osoby, dt2.6 Návštěva muzeí a galerií, dt2.7 Návštěva místa, kde žila a tvořila významná osobnost, dt2.8 Návštěva hřbitovů, mauzoleí, krypt, památníků katastrof nebo válek, dt2.9 Návštěva místa masového vraždění, dt2.10 Návštěva místa právě probíhající katastrofy, dt2.11 Návštěva muzeí a expozic válek a zbraní, dt2.12 Přítomnost při veřejné popravě v zemích, které to umožňují.

Aktivity	ano (hlavní cíl)	ano (zpestření)	ne	zaujalo mne
dt2.1	66	127	691	110
dt2.2	136	74	568	216
dt2.3	551	274	129	40
dt2.4	76	153	630	135
dt2.5	66	127	691	110
dt2.6	477	355	140	22
dt2.7	132	229	524	109
dt2.8	228	357	342	67
dt2.9	206	118	540	130
dt2.10	127	111	673	83
dt2.11	128	299	481	86
dt2.12	16	21	845	112
dt2.13	0	0	115	15
dt2.14	4	9	110	7

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

V posledních pěti letech dotazovaní respondenti nejvíce navštěvovali historické stavby, a sice jako hlavní cíl cesty. Svou dovolenou a volný čas si pak zpestřovali nejčastěji návštěvami hřbitovů, mauzoleí, krypt či památníků válek či katastrof.

Dotazované respondenty pak nejvíce zaujala návštěva výstavy typu Bodies – The Exhibition. Aktivita spojené s genocidou 20. století navštívilo pouze 14 dotazovaných respondentů z celkového počtu 130 dotazovaných respondentů. Zároveň jen velmi malý počet dotazovaných respondentů projevil zájem o tyto aktivity (tabulka 5).

4.4 Sociální a ekonomický statut v postojích obyvatel České republiky k aktivitám spojených s genocidou 20. století

Tabulka 6: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle pohlaví respondentů, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ženy		muži		F	
vzrušující-uklidňující	2,08	a	2,07	a	0,03307	
ohybný-krásný	1,42	a	1,47	a	1,1052	
tísnivý-povznášející	1,36	a	1,51	b	9,9295	**
nudný-zajímavý	3,58	a	3,5	a	1,3945	
nepříjemný-příjemný	1,34	a	1,47	b	8,63	**
vtíravý-nevtíravý	2,44	a	2,58	a	3,0709	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Rozdíl byl zjištěn u třetí a čtvrté dvojice pocitů. Pro ženy je tento obrázek více tísnivý než pro muže a zároveň je pro ženy pohled na tento obrázek více nepříjemný než pro muže (tabulka 6).

Tabulka 7: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle věku respondentů, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	18-20		21-30		31-40	
vzrušující-uklidňující	2,17	b	2,15	b	2,15	b
ohydný-krásný	1,37	a	1,38	a	1,46	a
tísňový-povznášející	1,33	a	1,38	a	1,51	a
nudný-zajímavý	3,5	ab	3,75	b	3,48	ab
nepříjemný-příjemný	1,34	a	1,35	a	1,51	a
vtíravý-nevtíravý	2,69	ab	2,49	b	2,4	ab

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 7 pokračování

	41-50		51-60		61-70	
vzrušující-uklidňující	1,49	ab	1,47	ab	1,59	ab
ohydný-krásný	2,4	a	2,33	a	2,33	a
tísňový-povznášející	1,43	a	1,53	a	1,46	a
nudný-zajímavý	3,42	a	3,31	a	3,48	ab
nepříjemný-příjemný	1,42	a	1,36	a	1,35	a
vtíravý-nevtíravý	2,64	a	2,52	a	2,39	ab

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 7 dokončení

	nad 70		F	
vzrušující-uklidňující	1,47	a	3,616	**
ohydný-krásný	1,4	a	1,019	
tísňový-povznášející	1,5	a	1,3685	
nudný-zajímavý	3,8	ab	3,9244	**
nepříjemný-příjemný	1,43	b	1,2042	
vtíravý-nevtíravý	1,7	ab	3,4018	**

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti ve věku 41 – 50 let a 51 – 60 let považují tento obrázek za více nudný než respondenti ve věku 21 – 30 let (tabulka 4.3b).

Respondentům ve věku 21 – 30 let a 41 – 51 let se tento obrázek zdál více vtíravý než respondentům ve věku nad 70 let (tabulka 7).

Tabulka 8: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle vzdělání respondentů, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	základní		střední s maturitou		střední bez maturity	
vzrušující-uklidňující	1,99	a	2,11	a	2,07	a
ohyzný-krásný	1,46	a	1,45	a	1,38	a
tísňivý-povznášející	1,4	a	1,54	a	1,37	a
nudný-zajímavý	3,3	a	3,46	ab	3,62	b
nepříjemný-příjemný	1,37	a	1,46	a	1,38	a
vtíravý-nevtíravý	2,54	a	2,52	a	2,49	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 8 dokončení

	vyšší odborné		vysokoškolské		F	
vzrušující-uklidňující	2,07	a	2,09	a	0,27923	
ohyzný-krásný	1,6	a	1,48	a	2,0054	
tísňivý-povznášející	1,56	a	1,38	a	2,7651	
nudný-zajímavý	3,43	ab	3,69	b	3,4061	**
nepříjemný-příjemný	1,48	a	1,3	a	1,3744	
vtíravý-nevtíravý	2,58	a	2,43	a	0,26017	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyl zjištěn žádný rozdíl mezi pocity, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle vzdělání respondentů (tabulka 8).

Tabulka 9: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle velikosti obce respondentů, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	50000 a více		20000 - 49999		10000 - 19999	
vzrušující-uklidňující	1,82	a	2,21	a	1,92	a
ohyzný-krásný	1,44	a	1,48	a	1,31	a
tísňivý-povznášející	1,6	a	1,34	ab	1,2	a
nudný-zajímavý	3,86	b	3,59	ab	3,28	a
nepříjemný-příjemný	1,55	b	1,37	ab	1,29	ab
vtíravý-nevtíravý	2,27	a	2,66	ab	2,17	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 9 pokračování

	5000 - 9999		2000 - 4999		1000 - 1999	
vzrušující-uklidňující	2,05	a	2,2	a	1,92	a
ohyzný-krásný	1,34	a	1,55	a	1,38	a
tísňivý-povznášející	1,32	ab	1,48	ab	1,33	ab
nudný-zajímavý	3,4	a	3,39	a	3,52	ab
nepříjemný-příjemný	1,25	a	1,48	ab	1,29	a
vtíravý-nevtíravý	2,33	a	2,83	b	2,56	ab

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 9 dokončení

	500 - 999		200 - 499		do 199		F	
vzrušující-uklidňující	2	a	2,47	a	2,16	a	5,7688	
ohyzný-krásný	1,67	a	1,39	a	1,3	a	2,0228	
tísňivý-povznášející	1,61	b	1,39	ab	1,14	ab	4,8133	**
nudný-zajímavý	3,47	ab	3,25	a	3,58	ab	5,2004	**
nepříjemný-příjemný	1,39	ab	1,34	ab	1,19	a	3,5666	**
vtíravý-nevtíravý	2,52	ab	2,73	ab	2,79	ab	4,9694	**

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

V obci o velikosti 10 000- 19 999 obyvatel respondenti považují tento obrázek za více tísnivý než respondenti z obce o velikosti 50 000 obyvatel a více a 500 – 999.

U obcí o velikosti 10 000 – 19 999, 5 000 – 9 999, 2 000 – 4 999 a 200 – 499 považovali respondenti tento obrázek za více nudný než v obci i velikosti 50 000 obyvatel a více.

Za příjemný obrázek považovali respondenti v obcích o velikosti 50 000 obyvatel a více, oproti tomu v obcích o velikosti 5 000 – 9 999 považovali tento obrázek za více nepříjemný (tabulka 9).

Tabulka 10: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle toho, zda se respondent hlásí k náboženství či nikoliv, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F
vzrušující-uklidňující	1,97	a	2,1	a	3,468
ohydný-krásný	1,38	a	1,45	a	1,3925
tísňivý-povznášející	1,35	a	1,45	a	3,199
nudný-zajímavý	3,45	a	3,57	a	2,3536
nepříjemný-příjemný	1,3	a	1,42	a	4,9513
vtíravý-nevtíravý	2,45	a	2,52	a	0,5077

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyl zjištěn žádný rozdíl při srovnávání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentračního tábora – Dachau, podle toho zda se respondenti hlásí k náboženství či nikoliv (tabulka 10).

Tabulka 11: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentračního tábora – Dachau, podle toho, zda respondent v letošním nebo loňském roce vycestoval na dovolenou, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F	
vzrušující-uklidňující	2,08	a	2,04	a	0,55123	
ohydný-krásný	1,41	a	4,52	a	4,4382	
tísňivý-povznášející	1,4	a	1,51	a	3,882	
nudný-zajímavý	3,58	a	3,46	a	2,1809	
nepříjemný-příjemný	1,36	a	1,49	a	6,0424	**
vtíravý-nevtíravý	2,54	a	2,41	a	2,1753	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyl zjištěn žádný rozdíl při porovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentračního tábora – Dachau, podle toho zda se respondenti v letošním či loňském roce vycestovali na dovolenou (tabulka 11).

Tabulka 12: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle zdroje příjmů respondenta, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založený na Tukeyho post-hoc testu.

	zaměstnání		podnikání a SVČ		majetková renta		důchod	
vzrušující-uklidňující	2,12	a	1,86	a	1,6	a	1,94	a
ohyzný-krásný	1,42	a	1,45	a	1	a	1,48	a
tísňový-povznášející	1,37	a	1,53	a	2,2	a	1,42	a
nudný-zajímavý	3,55	a	3,54	a	3,4	a	3,41	a
nepříjemný-příjemný	1,36	a	1,41	a	1,8	a	1,39	a
vtíravý-nevtíravý	2,52	a	2,59	a	2,2	a	2,34	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 12 pokračování

	sociální podpora		kapesné		dary	
vzrušující-uklidňující	1,96	a	2,06	a	2	a
ohyzný-krásný	1,49	a	1,45	a	1	a
tísňový-povznášející	1,57	a	1,39	a	2	a
nudný-zajímavý	3,72	a	3,73	a	4	a
nepříjemný-příjemný	1,53	a	1,46	a	2	a
vtíravý-nevtíravý	2,28	a	2,48	a	2	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 12 dokončení

	jiné příjmy		F
vzrušující-uklidňující	2,33	a	2,1789
ohyzný-krásný	1	a	1,2035
tísňivý-povznášející	1,27	a	2,1101
nudný-zajímavý	3,13	a	1,1897
nepříjemný-příjemný	1,27	a	1,0592
vtíravý-nevtíravý	3	a	1,0267

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyl zjištěn žádný rozdíl při srovnávání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentračního tábora – Dachau, podle zdroje příjmů respondenta (tabulka 12).

Tabulka 13: Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle upřednostňovaného výběru dovolené, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: * signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.**

	nejlevnější nabídka		nabídka nejvyšší kvality		nabídka poměru kvalita/cena		F	
vzrušující-uklidňující	2,08	a	2,08	a	2,07	a	0,02017	
ohyzný-krásný	1,68	b	1,63	b	1,34	a	20,291	***
tísňivý-povznášející	1,65	b	1,62	b	1,33	a	18,465	***
nudný-zajímavý	3,39	a	3,45	a	3,61	a	3,929	
nepříjemný-příjemný	1,61	b	1,49	ab	1,32	a	13,941	***
vtíravý-nevtíravý	2,56	a	2,51	a	2,49	a	0,25414	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti, kteří upřednostňují nejlevnější nabídku a zároveň i respondenti, kteří využívají nabídky nejvyšší kvality, považují obrázek za spíše krásný a povznášející než respondenti, kteří využívají nabídky v nejlepším poměru kvalita/cena.

Ti, kteří využívají nejlevnější nabídky pociťují spíše příjemný pocit než ti, kteří využívají nabídky nejlepší poměr kvality/ceny (tabulka 13).

Tabulka 14: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle pohlaví respondenta, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ženy		muži		F
zábava	4,6	a	4,47	a	0,78421
odpočinek	4,6	a	4,43	a	1,3915
poučení	2,56	a	2,06	a	3,5004
pieta	3,8	a	3,59	a	0,73256

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyl zjištěn žádný rozdíl při srovnání motivů, které vzbuzuje soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle pohlaví respondenta (tabulka 14).

Tabulka 15: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle věku respondenta, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	18-20		21-30		31-40		41-50	
zábava	4,64	a	4,21	a	4,83	a	4,42	a
odpočinek	4,64	a	4,29	a	4,75	a	4,29	a
poučení	1,64	a	2,13	ab	1,75	ab	2,54	ab
pieta	2,91	a	3,66	a	3,2	a	3,83	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 15 dokončení

	51-60		61-70		nad 70		F
zábava	4,86	a	4,8	a	4,8	a	0,674
odpočinek	4,79	a	4,8	a	4,9	a	0,656
poučení	3,29	ab	3,5	b	2,78	ab	1,921
pieta	4,5	a	4,3	a	4,3	a	1,689

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti ve věku od 18 let do 20 let považují za dobrý motiv návštěvy soudu s válečnými zločinci poučení, oproti tomu, respondenti ve věku od 61 let do 70 let považují tento motiv za špatný (tabulka 15).

Tabulka 16: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle vzdělání respondenta, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	základní		střední s maturitou		střední bez maturity	
zábava	4,42	a	4,19	a	4,64	a
odpočinek	4,47	a	4,31	a	4,69	a
poučení	2,79	a	2,25	a	2,41	a
pieta	3,68	a	3,44	a	3,95	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 16 dokončení

	vyšší odborné		vysokoškolské		F
zábava	4,75	a	4,59	a	1,2079
odpočinek	4,5	a	4,41	a	1,0141
poučení	2	a	2,22	a	0,67184
pieta	3,5	a	3,56	a	0,73668

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny žádné rozdíly při srovnávání motivů, které vyvolává návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle vzdělání respondenta (tabulka 16).

Tabulka 17: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle přihlášení k náboženství, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F
zábava	4,43	a	4,58	a	0,55279
odpočinek	4,65	a	4,51	a	0,52589
poučení	2,48	a	2,35	a	0,15189
pieta	3,87	a	3,69	a	0,32327

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny žádné rozdíly při srovnávání motivů, které vyvolává návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle přihlášení k náboženství (tabulka 17).

Tabulka 18: Srovnání pocitů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle absolvované cesty na dovolenou respondentem, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F
zábava	4,55	a	4,58	a	0,01948
odpočinek	4,52	a	4,63	a	0,28028
poučení	2,32	a	2,68	a	1,0162
pieta	3,7	a	3,84	a	0,16976

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny žádné rozdíly při srovnávání motivů, které vyvolává návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle absolvované cesty na dovolenou (tabulka 18).

Tabulka 19: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle zdrojů příjmů respondentů, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	zaměstnání		podnikání a SVČ		majetková renta		důchod	
zábava	4,58	a	4,54	a	5	a	4,65	a
odpočinek	4,59	a	4,42	a	5	a	4,53	a
poučení	2,35	a	2,29	a	4	a	2	a
pieta	3,87	a	3,83	a	5	a	4,19	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 19 dokončení

	sociální podpora		kapesné		jiné příjmy		F
zábava	4,26	a	4,65	a	4	a	0,725
odpočinek	4,42	a	4,53	a	2	a	0,648
poučení	2	a	2,18	a	2	a	2,154
pieta	3,26	a	3,29	a	1	a	1,764

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnávání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle zdrojů příjmů respondentů (tabulka 19).

Tabulka 20: Srovnání pocitů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle upřednostňovaného výběru dovolené, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	nejlevnější nabídka		nabídka nejvyšší kvality		nabídka poměru kvalita/cena		F
zábava	4,47	a	4,65	a	4,54	a	0,2409
odpočinek	4,59	a	4,52	a	4,53	a	0,03663
poučení	2,88	a	2,04	a	2,36	a	1,6107
pieta	4	a	3,39	a	3,76	a	1,0661

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnávání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle upřednostňovaného výběru dovolené (tabulka 20).

Tabulka 21: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle pohlaví respondenta, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ženy		muži		F
zábava	4,35	a	4,12	a	1,4799
odpočinek	4,27	a	3,8	a	6,1415
poučení	2,21	a	1,94	a	1,5935
pieta	1,59	a	1,67	a	0,15368

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle pohlaví respondenta (tabulka 21).

Tabulka 22: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle věku respondenta, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	18-20		21-30		31-40		41-50	
zábava	3,73	a	3,82	a	4,54	a	4,29	a
odpočinek	4,19	a	3,61	a	4,21	a	4,04	a
poučení	1,64	a	1,87	a	2,83	a	2,04	a
pieta	1,81	a	1,5	a	1,67	a	1,54	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 22 dokončení

	51-60		61-70		nad 70		F
zábava	4,5	a	4,9	a	4,9	a	0,911
odpočinek	4,43	a	4,6	a	4,78	a	1,82
poučení	3	a	2,04	a	2,33	a	1,348
pieta	2,22	a	1,6	a	1,89	a	1,285

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle věku respondenta (tabulka 22).

Tabulka 23: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle vzdělání respondenta, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	základní		střední s maturitou		střední bez maturity	
zábava	3,95	a	4,13	a	4,43	a
odpočinek	3,89	a	4,13	a	4,23	a
poučení	2,32	a	1,5	a	2,2	a
pieta	2	a	1,5	a	1,6	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 23 dokončení

	vyšší odborné		vysokoškolské		F	
zábava	4,33	a	4,37	a	0,69448	
odpočinek	3,91	a	4	a	0,51663	
poučení	2,5	a	2	a	1,7323	
pieta	1,83	a	1,41	a	0,92588	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle vzdělání respondenta (tabulka 23).

Tabulka 24: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle přihlášení k náboženství, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F
zábava	4,44	a	4,22	a	0,81163
odpočinek	4,09	a	4,09	a	0,00068
poučení	2,09	a	2,11	a	0,00843
pieta	1,78	a	1,59	a	0,54898

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle přihlášení k náboženství (tabulka 24).

Tabulka 25: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle absolvované cesty na dovolenou respondentem, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F
zábava	4,29	a	4,11	a	0,52473
odpočinek	4,1	a	4,05	a	0,02972
poučení	2,2	a	1,58	a	4,5175
pieta	1,72	a	1,05	a	5,8187

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle absolvované cesty na dovolenou respondentem (tabulka 25).

Tabulka 26: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle zdrojů příjmů respondentů, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: * signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založené na Tukeyho post-hoc testu.**

	zaměstnání		podnikání a SVČ		majetková renta		důchod	
zábava	4,35	a	4,29	a	5	a	4,88	a
odpočinek	3,98	a	4,17	a	5	a	4,69	a
poučení	1,9	a	2,62	a	5	a	2,13	a
pieta	1,44	a	2	a	1	a	1,87	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 26 dokončení

	sociální podpora		kapesné		jiné příjmy		F
zábava	4,26	a	3,47	a	2	a	0,898
odpočinek	4,21	a	3,7	a	2	a	1,109
poučení	2,16	a	1,82	a	1	a	1,324
pieta	1,79	a	1,29	a	1	a	1,279

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnávání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle zdrojů příjmů respondentů (tabulka 26).

Tabulka 27: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle upřednostňovaného výběru dovolené, n=129, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	nejlevnější nabídka		nabídka nejvyšší kvality		nabídka poměru kvalita/cena		F
zábava	4,35	a	4,39	a	4,21	a	0,36377
odpočinek	4,41	a	4,09	a	4,03	a	0,87397
poučení	2,29	a	1,91	a	2,12	a	0,51963
pieta	2,06	a	1,44	a	1,59	a	1,6223

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnávání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle upřednostňovaného výběru dovolené (tabulka 27).

Tabulka 28: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle pohlaví respondenta, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ženy		muži		F	
zábava	4,25	a	4,05	a	7,1718	**
odpočinek	4,04	a	3,91	a	3,251	
poučení	2,02	a	2,21	a	5,7436	
pieta	1,83	a	1,88	a	0,4418	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnávání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle pohlaví respondenta (tabulka 28).

Tabulka 29: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle věku respondenta, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	18-20		21-30		31-40		41-50	
zábava	3,82	a	3,99	b	4,34	b	4,26	b
odpočinek	3,78	a	3,81	a	4,11	ab	4,05	ab
poučení	2,04	a	1,89	a	2,23	a	2,09	a
pieta	2,06	a	1,92	a	1,79	a	1,74	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 29 dokončení

	51-60		61-70		nad 70		F	
zábava	4,46	b	4,24	ab	4,5	ab	5,8183	**
odpočinek	4,28	b	4,07	ab	4,37	ab	4,4073	**
poučení	2,32	a	2,3	a	2,63	a	3,4076	
pieta	1,64	a	1,74	a	2,23	a	2,1873	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti ve věku od 18 let do 20 let považují zábavu za lepší důvod k návštěvě než respondenti ve věku od 21 do 60 let.

Respondenti ve věku od 18 do 30 let považují odpočinek za lepší důvod k návštěvě oproti respondentům ve věku 51 až 60 let (tabulka 29).

Tabulka 30: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle vzdělání respondenta, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	základní		střední s maturitou		střední bez maturity	
zábava	3,98	a	4,16	a	4,14	a
odpočinek	3,79	a	3,98	a	3,97	a
poučení	2,14	ab	2,41	b	1,99	a
pieta	2,08	a	1,98	a	1,77	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 30 dokončení

	vyšší odborné		vysokoškolské		F	
zábava	4,3	a	4,3	a	1,5106	
odpočinek	4,02	a	4,2	a	1,9737	
poučení	2,22	ab	1,91	a	4,885	**
pieta	1,88	a	1,73	a	2,3144	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Byly zjištěny rozdíly mezi respondenty s vysokoškolským vzděláním, kteří motiv poučení považují za dobrý důvod k návštěvě místa masového vraždění, oproti tomu respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou považují tento motiv za špatný důvod k návštěvě těchto míst (tabulka 30).

Tabulka 31: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle velikosti obce respondenta, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	50000 a více		20000 - 49999		10000 - 19999		5000 - 9999	
zábava	4,14	a	4,11	a	4,05	a	4,4	a
odpočinek	3,95	a	3,98	a	3,89	a	4,02	a
poučení	2,15	a	2,02	a	2,14	a	2,02	a
pieta	1,87	a	1,86	a	1,86	a	1,71	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 31 pokračování

	2000 - 4999		1000 - 1999		500 - 999		200 - 499	
zábava	4,15	a	3,99	a	4,06	a	4,42	a
odpočinek	3,85	a	4,08	a	3,92	a	4,17	a
poučení	2,12	a	2,09	a	2,23	a	2,2	a
pieta	1,82	a	2,06	a	1,8	a	1,71	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 31 dokončení

	do 199		F
zábava	4,07	a	1,6761
odpočinek	4,16	a	0,82825
poučení	1,8	a	0,63135
pieta	1,98	a	0,76003

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnávání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle velikosti obce respondenta (tabulka 31).

Tabulka 32: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle přihlášení k náboženství, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F	
zábava	4,31	a	4,12	a	4,5488	
odpočinek	4,24	b	3,92	a	13,823	**
poučení	2,22	a	2,07	a	2,195	
pieta	1,88	a	1,84	a	0,19675	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti, kteří se hlásí k náboženství, považují návštěvu místa masového vraždění za špatný důvod k odpočinku na rozdíl od respondentů, kteří se nehlásí k žádnému náboženství (tabulka 32).

Tabulka 33: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle absolvované cesty na dovolenou respondentem, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	ano		ne		F	
zábava	4,15	a	4,2	a	0,44617	
odpočinek	3,97	a	4,02	a	0,3799	
poučení	2,05	a	2,27	b	5,7951	**
pieta	1,8	a	1,98	a	3,8549	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Byl zjištěn rozdíl mezi respondenty, kteří v letošním nebo loňském roce vycestovali za dovolenou, a těmi, kteří se v tomto období dovolené nezúčastnili. Ti, kteří vycestovali za dovolenou, mimo hranice kraje považují motiv poučení za dobrý důvod k návštěvě místa masového vraždění (tabulka 33).

Tabulka 34: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle zdrojů příjmů respondentů, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: *** signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založeny na Tukeyho post-hoc testu.

	zaměstnání		podnikání a SVČ		majetková renta		důchod	
zábava	4,22	ab	4,19	ab	5	ab	4,37	b
odpočinek	4	a	4,2	a	4,2	a	4,18	a
poučení	2,04	a	2,02	a	2,4	a	2,47	a
pieta	1,79	a	1,73	a	2,4	a	1,83	a

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 34 dokončení

	sociální podpora		kapesné		dary		jiné příjmy		F	
zábava	4,13	ab	3,81	a	5	ab	3,87	ab	2,7152	**
odpočinek	3,89	a	3,67	a	2	a	3,4	a	3,2491	
poučení	2,34	a	1,98	a	1	a	2,4	a	2,0051	
pieta	2,06	a	2,04	a	1	a	2,27	a	1,3128	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti, kteří pobírají důchod, považují návštěvu místa masového vraždění za účelem zábavy za horší než ti, kteří pobírají kapesné (tabulka 34).

Tabulka 35: Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle upřednostňovaného výběru dovolené, n=994, zobrazeny jsou průměrné hodnoty odpovědí. Byla použita jednofaktorová Anova, kde je vyjádřeno: * signifikantní na $p < 0,001$ a ** signifikantní na $p < 0,05$, písmeny jsou vyjádřeny rozdílné skupiny odpovědí na úrovni 0,05 založený na Tukeyho post-hoc testu.**

	nejlevnější nabídka		nabídka nejvyšší kvality		nabídka poměru kvalita/cena		F
zábava	4,1	a	4	a	4,21	a	2,1349
odpočinek	3,91	a	3,94	a	4,01	a	0,73899
poučení	2,18	a	2,14	a	2,07	a	0,59051
pieta	2,07	a	1,83	a	1,8	a	3,5393

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nebyly zjištěny rozdíly při srovnávání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle upřednostňovaného výběru dovolené (tabulka 35).

5. Diskuse

V České republice neexistuje dostatečný potenciál pro tvorbu produktů spojených s genocidou 20. století mimo holocaustu. V úvahu by přicházeli dva romské tábory v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu. Ovšem tyto tábory již ztratily svou původní podobu. Tábor v Letech u Písku definitivně změnil charakter v 70. letech, kdy byl postaven na místě tábora velkokapacitní vepřín. Až v létě 1995 bylo rozhodnuto, že u příležitosti oslav 50. výročí konce 2. sv. války bude v Letech vybudován památník obětem genocidy Romů v tomto období (www.crg.cz). Areál bývalého tábora v Hodoníně je v současnosti v rukou soukromého majitele. Areál tábora je dosud půdorysně zachován v téměř nezměněné podobě, z původních budov se zachovala pouze jediná - přízemní dřevěná stavba, v níž soukromý majitel nyní provozuje restaurační zařízení (www.romove.radio.cz).

Vzhledem k tomu, že sledujeme pouze dvě připomínky genocidy v České republice, můžeme hovořit o tom, že tyto památníky jsou rozloženy více méně rovnoměrně, a sice v Jihočeském a Jihomoravském kraji.

Zahraničí s porovnáním s Českou republikou má větší potenciál pro tvorbu produktů spojených s daným tématem a zároveň se dané země snaží budovat nové připomínky tragických událostí genocidy 20. století. **Hypotéza č. 1 je tedy zamítnuta.**

Pokud pod aktivity spojené s genocidou zařadíme i holocaust, zjistíme, že tyto aktivity patří mezi významné aktivity Dark Tourismu. Jakkoliv je holocaust chápán jako zločinné období historie, je to minulost, která (ještě) neodešla (Kershaw, 2005). Dokumentární fotografie koncentračního tábora v Dachau, která byla využita ke zjištění emoční složky postojů k projevům genocidy, byla vnímána respondenty spíše negativně (ohyzdny, tísnivý, nepříjemný a vtíravý), zároveň však byla respondenty hodnocena jako zajímavá (tabulka 4). Z toho vyplývá, že aktivity spojené s genocidou jsou obecně vnímány jako děsivé či hrůzostrašné, ale zároveň v lidech vzbuzují určitý zájem. Z motivační stránky můžeme vyčíst, že ve valné většině převládají motivy poučení a piety (obrázek 12).

Pokud se nyní zaměříme na genocidu ve 20. století mimo holocaustu, zjistíme menší ochotu účastníků k účasti na dané aktivitě.

Zároveň bylo zjištěno, že potenciální ochota obyvatel České republiky na aktivitách spojených s genocidou 20. století mimo holocaustu je mizivá. Bylo zjištěno, že se dotazovaní respondenti těchto aktivit prakticky vůbec neúčastní. Pouze 13 respondentů z celkového počtu dotazovaných respondentů navštívilo aktivity spojené s genocidou. Z toho pak pouze 4 jako hlavní účel cesty (tabulka 5).

Na výběr respondenti měli z možností návštěvy koncentračního tábora Romů a z návštěvy soudu s válečnými zločinci.

Zároveň nebyl zjištěn zájem o tyto aktivity. Celkem projevilo o dané aktivity zájem pouze 22 dotazovaných respondentů, zbytek dotazovaných respondentů tyto aktivity nenavštívili a ani v nich nevyvolaly pocit zájmu (tabulka 5). **Hypotéza č. 2 je tedy přijata.**

Dále jsme sledovali rozdíl v postojích obyvatel České republiky ke genocidě podle jejich sociálního a ekonomického statutu, a to na dvou úrovních. Nejprve jsme se zaměřili na obrázek Koncentračního tábora – Dachau. Zde byly zjištěny rozdíly podle sociálního statutu, a sice ženy tento obrázek vnímaly více tísnivě a vyvolával v nich nepříjemnější pocity než u mužů (tabulka 6). Respondenti ve věku 21-30 let vnímali obrázek jako více zajímavý než respondenti ve věku 41 let a víc (tabulka 7). Zároveň v obcích o velikosti 50 000 obyvatel a více považují tento obrázek za zajímavější než respondenti z velikostně menších obcí (tabulka 9). Z toho se dá usuzovat, že při komercializaci genocidy aktivitami cestovního ruchu máme větší šanci zaujmout muže ve věku od 21 let. Dnešní generace odchovaná katastrofickými filmy a horory přenáší svou fascinaci zlem a násilím i do své dovolené (www.stoplus.cz).

Dále byla zjišťována motivace účasti dotazovaných respondentů na těchto aktivitách. Poslední dvě otázky dotazníku v sekci motivace byly zaměřeny právě na genocidu 20. století. Z hlediska sociálního statutu zde nebyly zjištěny významnější rozdíly, tzn. že muži i ženy, rozdílných věků a vzdělání přistupují k motivům více méně stejně bez větších rozdílů (tabulky 6). Nejvýznamnějšími motivy k účasti na těchto aktivitách jsou pak poučení a pieta (obrázek 15). Tyto motivy lze chápat jako snahu o pochopení minulosti a snad i vyvarování se chyb.

Z pohledu ekonomického statutu nebyly zjištěny větší rozdíly, tzn. že dotazovaní respondenti rozdělení podle svého zdroje příjmu a podle toho jak upřednostňují výběr své dovolené bez větších rozdílů přistupují k motivům stejně. **Hypotéza č. 3 je tedy odmítnuta.**

6. Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zhodnotit předpoklady komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu.

Prvním dílčím cílem bylo posouzení předpokladů a zhodnocení potenciálu genocidy pro rozvoj aktivit Dark Tourism. Pokud genocidu vnímáme ve spojení s holocaustem, pak potenciál genocidy pro rozvoj aktivit Dark Tourism je obrovský, neboť více než šedesát let po druhé světové válce jsou turistické návštěvy koncentračních táborů běžnou, i když stále ještě poněkud kontroverzní záležitostí. Okružní jízdy po místech etnických čistek v Bosně nebo v Kosovu jsou nemyslitelné (www.stoplus.cz).

Česká republika má ovšem nízký potenciál pro tvorbu produktů cestovního ruchu spojených s genocidou 20. století mimo holocaustu. V úvahu zde přicházeli dva „romské“ tábory (kapitola 4.1), ty bohužel upadly během éry komunismu v zapomnění. Příkladem pro všechny by mohla být Arménie, kde stojí největší a nejhonosnější památník armenské genocidy (kapitola 4.1), kdy vždy 24 dubna přichází k tomuto památníku tisíce lidí s květinami (obvykle karafiáty či tulipány). Tyto květiny pak rozmisťují v okolí věčného plamene (www.armenskagenocida.navajo.cz).

Druhým dílčím cílem bylo zjištění potenciální ochoty k účasti obyvatel České republiky na těchto aktivitách. Bylo zjištěno, že lidé nejvíce zájem o tyto aktivity. Při vyplňování dotazníků, byli respondenti velmi často překvapeni, že během druhé světové války na našem území existovali tzv. „romské“ tábory. Přesto valná většina dotazovaných respondentů neprojevali zájem o účast na těchto aktivitách.

Poslední dílčí cíl představoval srovnání postojů obyvatel České republiky ke komercializaci genocidy aktivitami cestovního ruchu a k jiným aktivitám Heritage Tourism a Dark Tourism.

Výsledkem bylo zjištění, že muži ve věku od 21 let, projevovali větší zájem o tyto aktivity než ostatní dotazovaní. Proto bychom se při komercializaci genocidy aktivitami cestovního ruchu měli zaměřit na tuto skupinu osob.

Dotazovaní respondenti by navštívili dané aktivity převážně z důvodu poučení a piety

Ted' už se ovšem vracíme k našemu hlavnímu cíli, a sice zhodnotit předpoklady komercializace genocidy aktivitami cestovního ruchu. Na území České Republiky se bohužel nenachází dostatečné množství aktivit spojených s genocidou mimo holocaustu.

Proto bych doporučila zaměřit se na dvě zbývající památky po romském holocaustu a rozšířit vědomí o nich mezi širší veřejnost a hlavně zatraktivnit tyto památky pro budoucí turisty. Jistý potenciál pro jejich komercializaci zde existuje, a sice pokud se tyto aktivity stanou součástí cílené a koordinované propagace holocaustu jako takového.

Tato práce může být využita v oblasti destinačního managementu a zároveň k hlubšímu studiu této problematiky, neboť výsledky zahrnuté v této bakalářské práci popisují aktuální stav trhu v oblasti cestovního ruchu. Tyto výsledky pak tedy mohou být využity pro vypracování diplomové práce.

7. Summary

The main point of my work is reviewed of preconditions of commercial use in tourism of genocide.

If we see genocide as a part of the holocaust than the potencial of commercial use in tourism of genocide is huge because after sixty years since second world war was finished is the visit of concentration camp familiarity, even if still a little bit controversial thing. But the tours when you can see ethnic purge in Bosna or in Kosovo are unthinkable.

Czech Republic has low potencial for making product linked to commercial use in tourism of genocide except holocaust. There are only two gipsy concentration camps but everybody forget them thanks to communism. We should take example from Armenie. There is one of the biggest and the most ostentatious memory of the genocide. Every 24th of the April came to this memorial a thousand of people with flowers for honour the memory.

We should think now about the potencial interest with visiting memorial of genocide. Our researchs show us that there is no interest of visiting this memorial.

A lot of people were suprised that in Czech Republic existed concentration camps for gipsy. Even though people didn't have interest for seeing them.

Our researchs shoe us that young men in age of 21 have interest for see atraction linked to genocide. That's mean we should concentration on this group of people. People want to visit this sightseeing because of lesson and piety.

Now we are back with my main point and it's reviewed of preconditions of commercial use in tourism of genocide. In Czech Republik isn't a lot of atraction linked to genocida without holocaust.

So my idea is take this two latest atraction linked to gipsy holocaust and let people know about them. Maket them more interessting for our potencial tourists.

There is some potencial for commercial these atraction but they should common the single part of atraction linked to holocaust.

These work can be use in destination management a for mor deeply studies this problem.

8. Seznam literatury

Ajzen, I., and Fishbein, M.: Attitude-Behavior relations: A theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological Bulletin*, 84, 888-918, 1977

Bramwell, B.: User satisfaction and product development in urban tourism. *Tourism Management*, 19(1), 35-47, 1998

Braithwaite, R.W.: Five meals in the forties: perspectives on hospitality under extreme circumstances. *International Tourism Review*, 2004, čl. 7, s. 61-66

Crompton, J. L.: Motivations of pleasure vacation. *Annals of Tourism Research*, 6, 408-424, 1979

Dann, G. M.: Anomie ego-enhancement and tourism. *Annals of Tourism Research* 8(2); 184-194, 1977

Dann, G. M.: Tourism Motivations: An appraisal. *Annals of Tourism Research* 8(2); 189-219, 1981

Ferjenčík, J.: Úvod do metodologie psychologického výzkumu. Praha: Portál, 2000

Flowerew, R. a Martin, D.: *Methods in human geography: a guide for students doing research projects*. Harlow: Longman, 1997

Gnoth, J.,: Tourism motivation and expectation formation. *Annals of Tourism Research* 21(2), 283-301, 1997

Gúčík, M.: *Základy cestovního ruchu*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB a Občianske združenie Ekonomka, 2000

Hargrove, Ch. M.: *Heritage tourism*. The National Trust for Historic Preservation, 2002

Howell, H. B., Brawman-Mintzer, O., Monnier, J., and Yonkers, K. A.: Generalized anxiety disorder in women. *Psychiatric Clinics of North America*, 24, 165-178, 2001

Ivancevich, J. M., Konopaske, R., and DeFrank, R. S.: Business travel stress: A model proposition and managerial implications. *Work and Stress*, 17, 138-157, 2003

LaCapra, D.: *Writing History, Writing Trauma*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, 2001

Lansing, P. and De Vries, P.: Sustainable tourism: Ethical alternative or marketing ploy? *Journal of business ethics*, 2007, roč. 72, čl. 1, s. 77-85

Lennon J. and Foley M.: *Dark tourism: The attraction of death and disaster*, London: Kontinuum, 2000

Lanfant, M.: International Tourism, Internationalization and the Challenge to Identity, pp. 22-43 in M. Lanfant, J. Allcock and E. Bruner (eds) *International Tourism: Identity and Change*. London: SAGE Publications, 1995

McCannell, D.: *Empty Meeting Grounds*. London: Routledge, 1992

Naimark N. M.: *Plameny nenávisti*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006

Oppermann, M.: Tourism destination loyalty. *Journal of Travel Research*, 39, 78-84, 2000

Poria, Y., Hitler R. , and Airey D.: Clarifying Heritage Tourism. *Annals of Tourism Research* 28: 1047-1049, 2001

Rojek C.: *Wals of Sešiny-Modern Transformations in Leisure and Travel*. London: Macmillan, 1993

Staats, S., Cosmar, D., and Sears, K.: Travel and 9/11: Gender differences. Paper presented at the annual conference of the Midwestern Psychological Association, Chicago, 2003

Seaton, A.V.: War and Thanatourism: Waterloo 1815-1914. *Annals of Tourism Research* 26: 130-159, 1996

Stone, P. R.: A dark tourism spectrum: Towards a typology of death and macabre related tourist sites, attractions and exhibitions. *Tourism*, 2006, roč. 54, čl. 2.

Uysal, M., and Hagan L. R.: Motivation of pleasure to travel and tourism. In M. A. Khan, M. D. Olsen, and T. Var (Eds.), *VNR'S Encyclopedia of Hospitality and tourism* (pp. 798-810). New York: Van Nostrand Reinhold, 1993

Uysal, M., and Jurowski, C.: Testing the push and pull factors. *Annals of Travel Research*, 21(4), 844-846, 1994

Vojtko, V.: *Marketingový výzkum v kognitivních mapách*. České Budějovice: eBook Edit Pro, 2007

Warner J.: North Cypru: Tourism and the Challenge of Non-recognition, *Journal of Sustainable Tourism*, 1999

Yuill S. M.: *Dark tourism: Understanding visitor, motivation at sites of death and disaster*. Park and Tourism Science, Texas A&M University, 2003

Zeppel, H. And Hall, C. M.: Arts and Heritage Tourism, pp. 47-68 in B. Weiler and C. M. Hall (eds) *Special Interest Tourism*, London: Routledge, 1992

Internetové zdroje

<http://www.mmr.cz/index.php?show=00102> [cit. 18.5.2007, 17:23:45]

<http://www.czso.cz> [cit. 22.1.2008, 17:11:36]

<http://www.holocaust.cz/cz2/history/rom/czech/czrom4> [cit. 18.5.2007, 17:42:36]

<http://fse1.ujep.cz/statistika/STA-anova.rtf> [cit. 2.2.2008, 16:47:36]

http://ihned.cz//c6-10041890-21617390-b00000_detail-moderni-dovolena-i-na-miste-katastrofy [cit. 2.2.2008, 16:47:36]

<http://www.dark-tourism.org.uk> [cit. 15.9.2007, 14:59:35]

<http://fse1.ujep.cz/statistika/STA-anova.rtf> [cit. 27.1.2008, 19:36:12]

<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/471685-brainstorming> [cit. 27.1.2008, 19:46:19]

http://www.345.vsb.cz/jiripetruzela/Texty/Jak_psat.pdf [cit. 2.2.2008, 20:38:45]

http://www.stoplus.cz/archiv/temna_turistika.html [cit. 2.3.2008, 18:56:21]

<http://armenska-genocida.navajo.cz/> [cit. 24.2.2008, 14:47:30]

9. Seznamy – tabulky, obrázky

Seznam tabulek

Tabulka 1	Stratifikace obcí dotazníkového šetření	str. 10
Tabulka 2	Přehled vybraných obcí dotazníkového šetření	str. 10, 11
Tabulka 3	Porovnání rozdílů stejných bipolárních pocitů mezi obrázky	str. 23
Tabulka 4	Porovnání rozdílů stejných motivů mezi aktivitami	str. 27
Tabulka 5	Zhodnocení složky chování u postojů	str. 28
Tabulka 6	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle pohlaví respondentů	str. 29
Tabulka 7	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle věku respondentů	str. 30
Tabulka 8	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle vzdělání respondentů	str. 31
Tabulka 9	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle velikosti obce respondentů	str. 32
Tabulka 10	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle toho, zda se respondent hlásí k náboženství či nikoliv	str. 33
Tabulka 11	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentračního tábora – Dachau, podle toho, zda respondent v letošním nebo loňském roce vycestoval na dovolenou	str. 33
Tabulka 12	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle zdroje příjmů respondenta	str. 34

Tabulka 13	Srovnání pocitů, které vyvolává obrázek Koncentrační tábor – Dachau, podle upřednostňovaného výběru dovolené	str. 35
Tabulka 14	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle pohlaví respondenta	str. 36
Tabulka 15	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle věku respondenta	str. 36
Tabulka 16	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle vzdělání respondenta	str. 37
Tabulka 17	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle přihlášení k náboženství	str. 38
Tabulka 18	Srovnání pocitů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle absolvované cesty na dovolenou respondentem	str. 38
Tabulka 19	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle zdrojů příjmů respondentů	str. 39
Tabulka 20	Srovnání pocitů, které vzbuzuje návštěva soudu s válečnými zločinci v zemích, které to umožňují, podle upřednostňovaného výběru dovolené	str. 40
Tabulka 21	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle pohlaví respondenta	str. 40
Tabulka 22	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle věku respondenta	str. 41
Tabulka 23	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle vzdělání respondenta	str. 41, 42
Tabulka 24	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle přihlášení k náboženství	str. 42
Tabulka 25	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle absolvované cesty na dovolenou respondentem	str. 42
Tabulka 26	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora, podle zdrojů příjmů respondentů	str. 43
Tabulka 27	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva romského koncentračního tábora,	

	podle upřednostňovaného výběru dovolené	str. 44
Tabulka 28	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle pohlaví respondenta	str. 44
Tabulka 29	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle věku respondenta	str. 45
Tabulka 30	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle vzdělání respondenta	str. 46
Tabulka 31	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle velikosti obce respondenta	str. 46, 47
Tabulka 32	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle přihlášení k náboženství	str. 47
Tabulka 33	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle absolvované cesty na dovolenou respondentem	str. 48
Tabulka 34	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle zdrojů příjmů respondentů	str. 48, 49
Tabulka 35	Srovnání motivů, které vzbuzuje návštěva místa masového vraždění, podle upřednostňovaného výběru dovolené	str. 49
Tabulka 36	Seznam genocidy 20. století	
Tabulka 37	Památky genocidy v Arménii	
Tabulka 38	Památky genocidy ve Rwandě	
Tabulka 39	Památky genocidy v České republice	

Seznam obrázků

Obrázek 1	Velikost obce bydliště respondenta	str. 14
Obrázek 2	Pohlaví respondenta	str. 14
Obrázek 3	Věk respondenta	str. 15
Obrázek 4	Dosažené vzdělání respondenta	str. 15
Obrázek 5	Zdroje příjmů domácností respondenta	str. 16
Obrázek 6	Počet členů domácnosti respondenta	str. 16
Obrázek 7	Příslušnost k náboženství respondenta	str. 17
Obrázek 8	Vztah k cestovnímu ruchu respondenta	str. 17
Obrázek 9	Nákupní chování respondenta	str. 18
Obrázek 10	Vztah k historii respondenta vyjádřený pocity	str. 18
Obrázek 11	Vztah k historii vyjádřený pocity	str. 19
Obrázek 12	Zhodnocení kompletních pocitů s obrazy symbolizující pocity s danou aktivitou	str. 22
Obrázek 13	Zhodnocení kompletního přesvědčení o motivech	str. 24
Obrázek 14	Zhodnocení kompletního přesvědčení o motivech	str. 25

10. Seznam příloh a přílohy

Tabulka 36: Seznam genocidy 20. století

Tabulka 37: Památky genocidy v Arménii

Tabulka 38: Památky genocidy ve Rwandě

Tabulka 39: Památky genocidy v České republice

Tabulka 36: Seznam genocidy 20. století

Národy	Roky
Arméni	1915-1920
Židé	1939-1945
Romové	1939-1945
Bangladéšané	1971
Burundští Hutuové	1972
Kambodžané	1975-1978
Obránci Východního Timoru	1975
Tigrejové a Etiopané	1980
Guatemalští Májové	1980
Iráčtí Kordové	1980-1988
Sudánští Núbijci	1990
Bosenští Muslimové	1922-1995
Rwandané	1994

Tabulka 37: Památky genocidy v Arménii

Umístění památníků	Rok
Jereven, Arménie	1967
Lyon, Francie	2006

Tabulka 38: Památky genocidy ve Rwandě

Umístění památníků	Rok
Nyamata	od 1995
Ntarana	od 1995

Tabulka 39: Památky genocidy v České Republice

Umístění památníků	Rok
Hodonín u Kunštátu	1997